

«SLOVENE» velja
po pošti na vse strani Ju-
goslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 100.—
za pol leta . . . . . 55.—
za četrt leta . . . . . 30.—
za en mesec . . . . . 10.—
Kazensništvo celoletno K 140.—

Sobotna izdaja:
za celo leto . . . . . K 20.—
za en mesec . . . . . 25.—

SLOVENE

Uredništvo: Uredništvo
Slovenskega političnega lista
Štefica št. 3 na Vojkovi ulici
Ljubljana
na poštni list . . . po 100.—
uredniški stroški . . . po 10.—
št. . . . . po 10.—
Pri naročilih nad 100.—
popust.
Nejmanjši oglaševanje 500.—
Izdaja vsak dan izvenredno
nedeljske in dan po praznikih
ob 4. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefranhkirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun politične krm.
Ljubljanske št. 656 za naročnike in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.391, habs.-herv. 7688.

Dr. Pero Rogulja.

Sarajevo, 19. febr. Nocoj ob pol 11. uri je umrl tu dr. Pero Rogulja.

Največji bratski Krekovec je omahnil sredi napornega dela in legel v grob. Ni ga več. Njegov duh je vžarel v temnih hrvatskih političnih razmerah in za tem silnim duhom je šel najboljši inteligenčni naraščaj hrvatskega naroda, za njim so šle trumoma kmetske množice iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne in Hercegovine. Bil je kulturni, politični in gospodarski organizator, kot jih je le malo rodila jugoslovanska zemlja. Še več: Bil je utelešena ideja krščanskega prepoveda v Hrvatski in ta ideja v njem je potegnila s prepričevalno silo množice hrvatskega ljudstva za seboj.

Pero Rogulja je sin majhne uradniške družine iz Mostara. Oče je bil Srb, mati je pa iz vseh sedmih sinov vzgojila odločne bojvnike za katoliško Hrvatsko. Mladi Pero je po končani srednji šoli študiral pravo v Zagrebu. Tam se je v krogu mladih akademikov prepočil s Krekovimi idejami, šel potem na Dunaj in je ob počitnicah študiral v Ljubljani Krekovo organizacijsko delo. Da si razširi obzorje in poglobi svoje znanje, je po promociji odšel s prerano umrlim dr. Eckertom študirat v Belgijo na katoliško univerzo v Louvainu. Šest mesecev se mudil potem v Münchenu-Gladbachu, kjer je proučeval močeno organizacijo nemških katoličanov in nabiral gradiva za delo v domovini. Potem ko je prepotoval Francijo in Italijo, se je vrnil bogat na znanju in izkuštvih v domovino — na delo.

Na Hrvatskem so vladale takrat žalostne politične razmere. Okrog posameznih oseb so se grupirale politične stranke in stranci, v celem političnem življenju ni bilo niti enega velikega in trajnega idejnega žarišča, k bi bilo v stanu, dvigniti ljudstvo do izobrazbe in mu dati politično in gospodarsko samoodločbo v roke. Središče vsega političnega boja je tvoril narodni boj proti Mažarski. In ta boj je vodila liberalna inteligenca iz zagrebških kavarn, bil je boj z navdušenimi besedami; nikdar pa se niso dvignili politični voditelji navzgor k ljudstvu, da bi mu pomagali ustvariti močno gospodarsko organizacijo, da bi pripomogli, da postane kulturno in politično zrelejši. — Na drugi strani pa je mažarska vlada z vso silo pritiskala na hrvatsko ljudstvo. Uradniki in žandarji, kolonisti in mažarske vlade, denar in bajonet,

— vse je uporabljala Pešta, da bi zaslužila to bogato zemljo in preko pogažene Hrvatske prišla do morja. Zaslužnjena Hrvatska je vpila po možu, ki naj jo reši.

«Udariti moramo v te gnjile vode!» je Rogulja rekel rad z iskrenimi očmi. Vedel je, da s starim rodom ne bo moglo novo, demokratično katoliško gibanje zmagati. Hotel je pomnožiti vrste krščanske laiške inteligence, zato je začel z obsežnim in podrobnim delom med dijaštvom. Sad tega dela sta bili katoliški akademski društvi »Kadić« v Inomestu in »Antunović« v Budimpešti. Vzporedno z vzgojo novega, zdravega pomladka je s par tovariši pripravljaj pot političnemu gibanju. L. 1912 je osnul z dr. Eckertom na Reki prvi hrvatski katoliški dnevnik »Riječke novine«, ki so v času Čuvajevskega absolutizma silno napadale mažarski režim. Takrat so šli kot blisk po vseh hrvatskih zemljah srditi Roguljini članki: Tu felix, Austria, nubi! Rogulja je s pomočjo reških frančiškanov poštrenovalno vzdrževal ta list, z dr. Eckertom sta bila šefa, reporterja in korektorja. Vlada je l. 1914 ustavila list, a ni zlomila Roguljinega duha. Sredi vojne je osnul v Zagrebu »Novine«, kjer je z vsem ognjem nastopal za ujedinjenje vseh Jugoslovancev. Ni mogoče povedati, koliko težkih bojev je imel ta list, ni mogoče pa tudi niti naznačiti, s kako silo je zanesel ta list jugoslovansko misel v hrvatske mase. V listu je pač žarel Roguljin duh, kazal je nove poti in nova obzorja. Po propasti od njega tako sovražene Avstrije je osnul s svojimi tovariši »Narodno politiko«, h kateri se je pridružil tekom enega leta še vrsta listov v provinci. Lani je stopila hrvatska pučka stranka na plan in naš Pero je bil njen prvi predsednik. In sedaj se je pričelo veliko delo. Htel je od vasi do vasi, zbiral kmetsko ljudstvo, mu dajal duševnega kruha in zakladov svojega silnega duha. Organiziral je seljačke demokracije, jim dal smer in program, discipliniral v kratkem času svoje čete in z optimističnim smehljajem je pravil: »Čuvajeva Hrvatska je propadla in z demokracijo vstajamo mi.« Položil je prve temelje gospodarski organizaciji v hrvatskih zemljah. Bil je kot baklja, ki izžareva luč in gorkoto, kamor je vrgel svoje ideje, so užgale.

Še eno njegovo delo naj ne gre mimo nas. V zimi l. 1917 je vodil akcijo za revno jugoslovansko dečo. Po njegovem prizadevanju so spravili 60.000 bosanskih in istrskih otrok v bogato Hrvatsko. Blagi mož je z gladnimi, bolnimi, od mraza se tresočimi otroci sedel v živinskih vagonih, lomil z njimi kruh in se vse dolge zimske noči vozil z njimi. »Za enega sem se bal, da mi umre na rokah, pa ni umrl, bil je Bosanec!« nam je smehljaje pripovedoval. V

tistih mesecih se je vgnezdila v njem kal bolezn, ki ga je podrla.

Mož dela je legel z njim v v grob. Iz srede ljudstva je vzrastel, vanj se je vrnil, sejalec idej, zidar njegove politične in gospodarske organizacije. Njegova zlata duša je videla bedo hrvatskega seljaka in delavca. Srce je čutilo, da je dolžno pomagati. In z vso svojo ogromno energijo, z vso silno ljubeznijo do dela je šel v boj. Sedaj, ko bi bil videl, kako se dvigajo hrvatske kmetske množice, kako se njegova draga Hercegovina oklepa pučke stranke, sedaj je ta veliki pionir krščanske kulturne misli zaprl oči. Komaj enotrideset let mu je bilo, v najlepšem razmahu sil mu je omagala roka in ni ga več.

Lostni tisoči hrvatskih seljakov, ki si jim bil Veliki vovojnik katoliške Hrvatske! Stojimo ob Tvojem grobu in z nami so žadali duševnega kruha. Z nami so pogreznjene v globoko tugo stotine dijakov, ki so upirali v Tebe oči, potem ko jih je zapustil Krek. In za Tabo plaka mala bosanska deca, s katero si se vozil v zimskih nočeh in ki si ji ogrevaj premre ročice.

Bog, ki si ga ljubil z vsem ognjem svoje velike duše, je videl Tvoje nesebično delo in Tvojo veliko ljubezen do najnižjih, najbornejših, ponižanih in razžaljenih. On Te sprejmi utrujenega in izmučenega v svoje naročje!

Slava spominu dr. Pera Rogulje!

Nova vlada zaprisežena.

Belgrad, 20. februarja. (Izvirno.) Ministrska lista, ki smo jo včeraj po prvih vesteh javili, je bila sestavljena, kakor smo poročali s sledečo izpremembo: minister za socijalno politiko je dr. Šurmin, minister za agrarno reformo dr. Krnic, minister za šume in rude dr. Kovačević. Danes popoldne ob 5. uri je regent zaprisegel novo ministristvo.

Slovenski kmet prvič minister v Jugoslaviji.

Kmečke množice tvorijo jedro slovenskega naroda. Kmečki stan je tisti, ki v napornem delu iz zemlje proizvaja najpotrebnejše, — živila. Pomen kmetijstva za gospodarsko moč celega našega ljudstva in naše države je velikanski. Tega se je od nekdanj že zavedala VLS. O tem govori vsa njena preteklost, o tem priča njegovo podrobno, a plodonosno delo za gospo-

darsko organizacijo in izobrazbo kmetijskega ljudstva. VLS je začela orati ledino na zadrženem polju, širila je gospodarsko izobrazbo ni pridobila kmetskemu ljudstvu tudi političnih pravic v občini, deželi in državi. Da pridobi ljudstvu, predvsem kmetskemu, odločilen vpliv v državi, zato se je naša stranka borila za demokracijo in ljudske pravice. Tudi zato se je borila proti absolutizmu avstrijske gospode in zato je šla v boj proti »demokratski« gospodi v Belemgradu.

Prišla je ura, ko se državna vlada vrača v roke ljudstva. Da ta važen dogodek še bolj povdari, je postavila ljudska stranka na mesto ministra za kmetijstvo slovenskega kmeta Ivana Roškarja. Cela stolitja so bili slovenski kmetje odvisni od nemškega Dunaja, o usodi in razvoju našega kmetijstva so odločevali razni dvorniki svetniki, ki niso poznali potreb naše zemlje. Danes je zasedel to mesto kmet, ki bo iz lastne izkušnje razumel, česa rabi naš kmečki stan, da se gospodarsko okrepi in da zaceli globoke rane, ki mu jih je zadala vojna.

Težak posel čaka našega ministra-kmeta. Kmetiska gospodarstva so si sicer ponekod v vojnem času zelo opomogla; vevinoma pa so se v vojni izpraznili hlevi, draginja industrijskih izdelkov je zelo narasla in kmečkemu stanu grozi nevarnost, da bo sčasoma obremeni svoj zemljo z dolgovi in prišel v oblast velikega kapitala. Škodljiva politika »demokratske« vlade je udarila kmetske gospodarje, poslabšala je njih položaj še bolj in novi kmetijski minister je prevzel žalostno dedščino, da bo moral popravljati grehe stare liberalne vlade.

Naloga kmetijskega ministristva bo v prvi vrsti organizirati vse potrebno, da se poglobi gospodarsko znanje kmetskega ljudstva, da se bo mogla zvišati produkcija in z njo blagostanje. Najbolj zdravi temelj modernega kmetijstva, zadruga organizacija, bo moral priti do večje veljave. Dosedanja vlada je zadrugištvu, predvsem kmetske zadruge, potisnila čisto ob steno, zato da so imele velike banke široko in svobodno pot. Temu mora biti konec, kmet naj potom svojih gospodarskih organizacij sam vzame promet s svojimi pridelki v roke.

Slovensko kmetsko ljudstvo je poslalo svojega tovariša v ministristvo za kmetijstvo. Ta prevažni dogodek pomeni za kmetski stan novo zmago, ki mu ga je priborila VLS. Veliko praktično znanje in sposobnost novega ministra-kmeta nam jamči, da bo njegovo delo uspešno za vso jugoslovansko kmetski stan.

LISTEK.

Jezerško.

Piše dr. Rudolf pl. Andrejka.

Daleč tam na severu Ljubljane, kjer ločijo nebotični vrhovi kamniških planin solčno Kranjsko od gorate Koroške, leži majhna deželica, čisto samosvoja, obdana krog in krog od visokih gor. Za to deželico se je ravno pred vojsko po zaslugi bratov Čehov vzbudilo večje zanimanje, toda svetovna vojna ga je zopet pokopala. Čas je, da se sedaj širša jugoslovanska javnost seznaní s tem prekrasnim planinskim rajem. Ako se pelješ po gorenjski progi iz Ljubljane do Kranja, zažreš pred seboj velikanke kamniških planin, Kočno in Grin-tavec v večni lepoti. Že v Kranju se ti zdita vsa drugačna kot v Ljubljani; med njima in med širokim in strmim Storžičem, najmanj izrastkom Karavank, opaziš ušedlino, ki kaže pot na Jezerško. Od Kranja vodi lepa cesta mimo slikovitih gorenjskih vasic, po kateri dospemo po približno dveh urah hoji v Tupaliče. Tam se že zožujejo planine v vedno ožjo dolino; na levi strani nas pozdravlja slikovita Zaplata, zadnji izraslek Storžiča. Že smo mimo zanimive vasi Dvora, v kateri so kar trije gradovi. Najbolj slikovit in viden je grad Thurn, sedaj last vladnega svetnika Otona pl. De-

tele. Po lepi državni cesti, gladki in trdi kakor asfalt, dospemo po eni uri hoda do vasi Kokre, ves čas ob bregu šumeče in temnozelene Kokre, ki nas odslej spremlja skoraj tik do našega cilja. Vedno višji postajajo vrhovi skalnatih gor. Krasno izpeljana državna cesta nam ne prepusti, da občutimo kako se vedno bolj in bolj dvigamo. Posamezna selišča in kmetske hiše postajajo vedno bolj redkeje, dokler docela ne prenehajo. Naenkrat se nam odpre veličasten pogled na Kočno in Kravac, ki ju je od te strani, ako smo si zapomnili podobo izza Ljubljane in Kranja, komaj spoznati. A že nam jo zopet zakrivajo predgore; še par ovinkov in že zagledamo večje poslopje na levi, pravi moderni grad, na desni pa čujemo škripanje lesnih žag. To je nekdanje Fuxovo posestvo, sedaj last češkega grofa Lamezana.

Malo naprej, tako, da tvorijo pravo teseno, opazimo na desni in levi ceste gospodarska poslopja in pristave Lamezanovega gradu, kjer se nahaja tudi poštni urad. Odtod hitimo, prevzeti od veličastne romantike te krasne doline preko mostov, kmalu ob desnem, kmalu ob levem bregu Kokre naprej. Tihota nas obdaja vsepovsod, le semtertje začujemo med šumenjem kako zamolklo zvonjenje kravih zvoncev visoko gori na planinah, pretrgano od petja veselih pastirjev. Cesta se dviguje, zopet se pokaže nekaj dokaj ve-

likih kmetskih hiš in na enkrat obstojimo pred prekrasno sliko: na strmi skali, padajoči navpično v Kokro, stoji majhna ka, pelica, pokrita po koroškem slogu z deščicami. Še četrť ure do 20 minut in že smo pri »Kanonirju«, znani gostilni, kjer se oddihajo turisti, ki hodijo tu skozi. Tu sem prihaja na državno cesto zanimiva planinska pot, ki vodi iz Tržiča na Jezerško. Na Spodnjem Jezerškem smo! Naša spremljevalka Kokra postala je že znatno manjša. Ko je krenemo po precej ostrem klancu navzgor, opazimo, da jo močnejši tok vode zavije na levo od naše poti. Prepustimo si zanimivo pot do izvira Kokre do prihodnjic in krenemo naprej ob Jezeršici. Državna cesta mora tu premagati precejšen hrib in se vzpenja po lepo izpeljanih vijugah proti Gorenjem Jezerškem. Zopet nas pozdravlja živ ropot številnih žag, hiše postajajo gosteje. Ko smo odsekali vijuge po bližnjici, nas že pozdravlja jo prve hiše Gorenjega Jezera. Do sedaj ozka dolina se razširi v kotlino; lagodneje stopimo po državni cesti, in kmalu se nam zasveti nasproti dvonadstropna lepa stavba, daleč znani hotel »Kazina« na Jezerškem. Čeprav nas je po dolgem potu želja, da se odpočijemo v gostoljubnih prostorih ljubeznivega hotelirja Murija, nam vendar krasota, ki se nam naenkrat odpira na desni strani, zadržuje korake. V južno-zahodni smeri zremo pred seboj ves veliki masiv ponosne Kočne. Kakor se

nam zdi iz kranjske strani ta gora sicer visoka in mogočna, toda vendar nekako mehkih potez, tako nas preseneti ostrata, skoraj divja oblika prestrih vrhov, prepado v skal, ki se kopičijo drug poleg drugega. Tu šele vidimo, da je Kočna cela gorska skupina, ali bolje rečeno veličasten amfiteater gora, ki obkrožujejo jugozahodni del jezerske planote. Iz tega konca je Kočna skoraj nepristopna in le najdrznejši lovci in turisti si upajo hoditi po njenih navpičnih stenah in razdrapanih skalah do vrha. Ko se ozremo od te veličastne skupine po jezerski planoti, vidimo na levi zanimive gore: Pristovnikov Storžič in dalje proti zahodu Vernikov Grin-tavec, ki se pa nikakor ne moreta primerjati z divjo veličastnostjo Kočne. Prav na zahodu jezerske kotline zapazimo jezerski vrh, ki zapira pot proti ostali Koroški. Cela geološka formacija kaže na to, da je polnilo sedanjo kotlino nekdanje jezero, dokler si ni poiskala Jezernica na zapadu skozi apnenke plasti izhoda in na ta način osušila jezero. To dokazujejo tudi stare stavbe; tako leži stara farna cerkev visoko gori na severnem bregu, tako so tudi kmečki domovi, kakor n. pr. Šenkov dom, stali 50 do 100 m višje nad sedanjimi. Tudi različne ljudske pravljice in izpovedila kažejo na to, da se je spomin na nekdanje jezero ohranil še sedaj v prebivalstvu. Zadnji vidni spomin na nekdanje jezero tvori mlaka, ki jo zazreš od desne strani

Dr. Ivan Shvegel:

Jadransko uprašanje na pariški konferenci.

Preobrat Amerike proti ententi.

Zavezniki so dobili vojno vsled nastopa Združenih držav, ravno tako kakor so jih tekom prvih treh let obvarovale pred porazom brezmejnne žrtve Rusije, in Združene države so prvotno stopile v mirovna pogajanja z voljo, da se odpovedo svoji izolaciji, sodelujejo na politični in gospodarski obnovi Evrope ter sprejmejo tako naše znatna bremena, ako bi se dal s tem v resnici doseči boljši, srečnejši red stvari. Ko je Američanom postalo jasno, da se je predsednik Wilson, za čigar idealna načela so se velesile entente, dokler so ga potrebovale za zmago, slovesno izjavljale, tekom pogajanj korak za korak umikal pred egoistično voljo Clemenceauja, ki je poznal zgolj koristi Francije, in pred politiko Anglije, ki o svobodi morja ni hotela ničesar slišati, ter da je podpiral zgolj enostranski nasilni mir po starem vzorcu, ki je dal sedaj tudi Italiji pogum za pretirane zahteve, — tedaj se je polastilo ameriškega naroda tisto razpoloženje, iz katerega je senat odklonil pristop v Ligo narodov ter so ameriški finančni krogi odkrili svojo med vojno obilo tekočo sopomoč za obnovo Evrope, ker kaže njen položaj le na nove vojne, nove politične in socialne boje, katerim morda prehoda v Ameriko ne bo moglo zabraniti. Ali naj Amerika Angliji, Franciji, Italiji in Belgiji še vedno pošila zlato in dovoljuje kredite, dočim te dežele, ki vsled pomanjkanja kapitala ne morejo plačevati svojega uvoza živil in surovin, istočasno v drugih na novo osnovanih državah investirajo kapitale in skušajo prehiteti Ameriko, da bi začele te upalne države izkoriščati, še predno bi našle le-te priliko, da pod ameriškim vodstvom same vzamejo v roko uporabo svojih naravnih zakladov in pomožnih sil? Kakšen razlog ima ne samo Amerika, ampak tudi Jugoslavija, da bi želela ustanovitve Zveze narodov, v kateri so zastopane Velika Britanija s 6 glasovi, Združene države, Francija, Italija, Japonska, Španija, Belgija, Grčija, Brazilija pa vsaka z enim glasom, in kateri naj bi služile ostale dežele sveta kot objekti? Zveze, katere delokrog je tako tesno spojen z izvršitvijo pariških pogodb, da se zdi njen edini namen, da v interesu nekaterih zmagovalnih evropskih velesil ovekoveči njih samovoljni izrek v pogodbah in ga postavi pod garancijo celega sveta? Kako bi se moglo pričakovati, da bo pred tem tribunalom, čigar sklepi morajo biti soglasni, Jugoslavija kdaj prišla do svojih pravic v stvari, ki nasprotuje željam Italije?

Položaj za Jugoslavijo.

Spričo tega stvarnega položaja nastane vprašanje, če za našo državo ni boljše, da se v italijanski kontroverzi odpove dogovoru, katerega vsebina se ne bo veliko razlikovala od obrisov v ultimatu in s katerim bi prišli pod garancijo Zveze narodov ter odvzeli Italijanom, Angležem in Francozom polovico odgovornosti za njihovo sebičnost? Ali ne bi bilo bolje, da trpimo, česar ne moremo preprečiti ter, ne da bi s a m i podpisali smrtno obsodbo nad pol milijonom Jugoslovancev, zavedaajoči se svoje pravice prepustimo velesilam, da same uresničijo svojo grožnjo.

Italija se mora izvršitve londonskega pakta mnogo bolj bati nego mi. In kakršnikoli predlogi bodo še prišli od te konference in kakršnikoli bo že končni uspeh, dosežen bodisi s silo bodisi potom dogovora — foliko je gotovo, da ta mirovna konferenca za rešitev jadranskega vprašanja nima ne volje ne moči. Kajti jadransko vprašanje ni samo vprašanje Reke,

državne ceste, ako kreneš od poslopja jezerske pošte k Sv. Andreju, vasici na vznožju jezerskega vrha. Te dve vasici, Zgornje jezero na zapadu in Sv. Andrej na vzhodu jezerske kotline, dajejo celí dofini prav poseben značaj. Kar osupne popotnik, ako zagleda kmetijske hiše, krasne, snažne in večinoma enonadstropne kmetijske domove, last premožnih jezerskih posestnikov. V tej kotlini je premnogo neizrabljenega bogastva; posestniki so sila premožni; posestvo, ki ima nad 600 orolov, ni tu nič posebnega. Zato se pa Jezerani čutijo tudi kot nekaj posebnega in v šali omenjajo večkrat, da so jezerska republika. Na vsak način je zanimivo, da govore tudi v tem smislu; ako grede proti Kranju, pravijo, da grede na Kranjsko, ako hodijo čez Jezerski vrh v Železno kaplo, pa mislijo, da hodijo na Koroško, akopprav sami dobro vedo, da pripadajo koroški deželi. Ponosni so na lepoto svojega rajanja in jo tudi zavestno občutijo. Izseljevanja tu ni opaziti, kar se da tudi razumeti iz dobrih gospodarskih razmer. Ta gospodarska neodvisnost je Jezerane napravila tudi narodne in neodvisne od pangermanske koroške propagande.

(Dalje.)

Voloskega in Visa, okolu katerih glavnih točk se sedaj navidezno suče kontroverza, marveč v prvi in zadnji vrsti — vprašanje o usodi Trsta.

Boj za ustavo v Nemčiji.

Ob letu dni se je sestala narodna skupščina Nemške Avstrije na Dunaju. Reševala je ustavno vprašanje, pa ni bila tej nalogi kos, ker zastopa dve najmočnejši stranke v zbornici, socialistična in krščansko-socialna, nasprotujoče si stališče. Socialisti so bili centralisti in so zahtevali enotno državo z lastnimi upravnimi okroglji; krščanski socialci pa stoji na federalističnem stališču: Nemška Avstrija je zvezna država; historične dežele so samostojne države in stopijo kot take v zvezno državo Nemške Avstrije. Nemški nacionalci so se pridružili stališču krščanskih socialcev. Glavni povod za stališče federalistov je sledeč: Nemška Avstrija šteje okrog šest milijonov prebivalcev. Nižja Avstrija z Dunajem bi imela v enotni državi preveliko moč in bi lahko majorizirala ostale dežele. Vrhtega vsi iščejo spojitve z Nemčijo, ki jo vsled določb saintgermain-ske pogodbe morejo doseči samo potom priključitve posameznih dežel.

Ker narodna skupščina ni mogla rešiti ustavnega vprašanja, so se 16. in 17. februarja sestali zastopniki posameznih dežel in strank iz posameznih okrajev, da se zedinijo v glavnih smernicah bodoče ustave.

Dunajski krščanski socialci, ki so zavolja Dunaja zastopali nekoliko drugačno stališče, kakor njihovi strankarji iz raznih dežel, so se v Solnogradu sporazumeli na kompromisni predlog, ki so se mu pridružili tudi nemški nacionalci. Za podlago pri posvetovanjih so vzeli ustavni načrt državnega tajnika dr. Mayerja. Prvi dan so obravnavali o ustavni obliki Nemške Avstrije. Velika večina se je izrekla za federalistično državno obliko, za zvezno državo. Za zvezno državo so glasovali brez pridržka vsi zastopniki krščansko-socialnih in nemško-svobodomiselnih strank, od socialistov štajerski zastopniki. Dunajski in nižjeavstrijski socialisti so glasovali za zvezno državo s pridržkom, ako bo ustava zajamčila popolno demokracijo in predpogoje za gospodarski razvoj. Zastopnik Zg. Avstrijske je glasoval za zvezno državo s pridržki. Socialistični zastopniki Solnograške, Tirolske, Koroške in Predarlške so se izjavili za enotno državo.

Drugi dan so se posvetovali o zveznem svetu, to je o zbornici dežel, ki bi se naj po vzgledu nove nemške ustave poleg narodne skupščine kot potrebna korektiva.

Krščanski socialci in nemški svobodomisleci so se izrekli za predlog: »Odkladamo se za zvezni svet s pogojem, da odpadejo do števila 400.000 prebivalcev na vsako deželo enakomerno trije zastopniki, ki se pomnožijo za po enega zastopnika tolikokrat, kolikorkrat je ta temeljna številka vsebovana v ostalem številu zveznih državljancev dotične dežele. Nobena dežela ne sme imeti v zveznem svetu več kakor eno petino zastopnikov. Zastopniki socialistov so se načeloma izrekli za enozbornični sistem; ako bi se pa vendar ustvaril zvezni svet, bi morale biti v njem zastopane dežele po številu prebivalstva in bi ta zbornica ne smela imeti značaj gospodarske zbornice.

Glede kompetence med deželami in zvezno državo so se krščanski socialci in nemški svobodomisleci zedinili na sledeče smernice:

1. Država dobi v gotovih panogah kompetenco v zakonodaji in izvršitvi;

2. v drugih panogah samo kompetenco v zakonodaji;

3. konečno naj država v posameznih slučajih, ki naj se ugotovijo v ustavi, določa samo načela.

Socialisti so izjavili, da se mora o težavnem vprašanju kompetence šele podrobno razpravljati v zvezi s finančnim vprašanjem.

Konferenca se je nato odgodila in se bo sredi marca sklicala v Lincu.

Iz posvetovanj je za našo državo važno zlasti dvojno vprašanje, o katerem se je v Solnogradu govorilo nekoliko misteriozno:

1. Dr. Ahner (Grdec) je izjavil: V sporazumu z vsemi tu na konferenci dežel zastopanimi strankami prosim, da se kot mnenje deklarira: »Vprašanje armade je bistven del vsake ustave in se mora brambena predloga spraviti v soglasje z ustavnimi temeljnimi določbami.«

Stranke so izjavile, da o tem ne debatirajo.

2. Dr. Schlegel, krščanski socialci iz Zg. Avstrijskega, je izjavil, da so vsi navzoči v tem edini, da Avstrija ni življenja zmožna in se more rešiti le s spojitvijo z Nemčijo. Spojitev se mora izvršiti po

tom dežel brez posredovanja enotne države. Razpoloženje v Nemčiji za priključitev po deželah je sedaj ugodno.

Ceška.

Volitve v državni zbor.

Praga, 17. februarja. Pojutrajnjem konča ustavni odbor svoje delo, v soboto bodo zakonski predlogi najbrže soglasno sprejeti. Vsi spori, ki se tičejo ustavnega zakona, bodo že poravnani, tako da je mogoče računati, da bo ustava soglasno sprejeta. To odgovarja važnosti trenutka, ko si narod daje ustavo. Volitve bodo razpisane tekom prihodnjega tedna in sicer najbrže za nedeljo 11. aprila.

Papež za češko deco.

Praga, 18. februarja. Sv. Oče je poslal praškemu nadškofu dr. Kordaču 200 tisoč lir (okrog 1.500.000 K) s prošnjo, naj jih razdeli med najubožnejše češke otroke.

Rusija.

Napredovanje boljševikov.

LDU London, 19. februarja. (DKU) Reuterjev urad poroča: Operacije boljševikov v severni Rusiji se nagibajo njim v dobro. Rdeče čete so nasprotniške vrste potisnile nazaj ter zasedle oneško dolino in železnico v Vologdo. Polk ruskih čet se je pobunil ter pobil poveljnika in večino častnikov. Okrog 500 vojakov je prešlo k boljševikom. Provizorična severno-ruska vlada je odstopila in izročila oblast generalu Milleru.

Kje je Kerenskij.

LDU Rotterdam, 19. februarja. (DKU) Londonski list »Daily Herald« javlja k govoricam, da je bil Kerenskij v Kavkazu ujet, da se nahaja v Angliji.

Ofenzive proti Poljski ne bo.

LDU Moskva, 20. februarja. (DunKU-Brezlično.) Brezlične brzojavke iz Varšave javljajo dnevno, da namerava sovjetska vlada, pričeti spomladni ofenzivo proti Poljski. V dokaz za resničnost teh vesti javljajo, da bo Trockij imenovan za prometnega ministra, bivši carski minister Polivanov za vojnega ministra in carski general Brusilov za vrhovnega poveljnika. V ta namen se bodo baje razpustili tudi delavski in vojaški sveti in se bo vpeljal dvanaesturni delavnik. Vse te vesti so popolnoma neresnične. Trockij ni prometni minister, marveč ostane ljudski poverjenik za vojsko. Niti Polivanov, niti Brusilov ne dobijo javne službe v sovjetski republiki. Trditve, da bo sovjetska Rusija pričela z ofenzivo v trenutku, ko se bodo vojske po redu pretvarjale v delovne vojske, je nezmiselnost. Sovjetska vlada ni nikdar niti premišljevala o razpustu delavskih in vojaških svetov in nikdar se ni v sovjetski Rusiji uvedel dvanaesturni delavnik. Vlada sovjetske republike ni nikdar nameravala, rešiti spornih vprašanj potom vojske, temveč potom prijateljskega sporazuma.

Francija.

Zunanja politika.

LDU Pariz, 19. februarja. (DKU) Na večerajšnji seji odseka za zunanje stvari poslanske zbornice je pri razgovoru o saintgermainski mirovni pogodbi poročevalec Margaine opozarjal na znatne težkoče, ki prete obstoj mlade avstrijske republike, in na nevarnost, ako se bo tako stanje nadaljevalo, ne ga bi pri tem predlagal odklonitev pogodbe. Poročevalec se je nato dotaknil Čehoslovaške in je govoril o transportnih težkočah v tej državi. Končno je poudarjal, da bi se mogla ustvariti nekaka pripravljenost za ustanovitev donavske federacije in bi bilo važno, da Francija ne ostane tu brez vpliva, zlasti kar se tiče gospodarstva. Na vsak način zmanjšana Avstrija, ki je morala odstopiti zemlji Italiji, Jugoslaviji in Čehoslovaški, ne napravlja posebno stanovitnega vtisa. — Nato se je zavzemal Tardieu za mirovno pogodbo in je zlasti izjavil, da je bila Čehoslovaška stvarjena po željah prebivalstva in da njene transportne težkoče na železnica nikakor niso tako slabe, kakor se misli. Nato se je razvila splošna razprava, v katero je posegalo mnogo članov odseka. Debatna je obravnavala nastopna glavna vprašanja: Ali je Avstrija, kakor jo je ustvarila saintgermainska mirovna pogodba, zmožna samostojno živeti in ako to ni možno, kateri državi oziroma kateri državni skupini naj se priključi? Ali je možen sporazum z Jugoslavijo in Čehoslovaško? Ali se bo Avstrija sporazumela z Italijo ali bo pritegnjena v območje Nemčije? Ako se obrne k Nemčiji, ali naj se računa z njeno priključitvijo državi ali posameznim katoliškim južnim državam, zlasti Bavarski? Nato se je debata bavila z vprašanjem, kako bi mogli zavezniki Avstriji pomagati. Razpravljalo se je o konfederaciji Poliske, Čehoslovaške in Jugoslavije, h kateri bi se pripustila Avstrija, katere je ne le kar se tiče oskrbovanja z živilom, nego

tudi kar se tiče industrije navezana na nasledstvene države. Končno se je opozarjalo na gospodarsko udejstvovanje Anglije in Amerike o nasledstvenih državah bivše monarhije. — Odsek se v petek zopet sestane. Govoril bo Millerand o svojem potovanju v London in o svojem stališču napram avstrijskemu vprašanju.

LDU Pariz, 19. februarja. (DKU) V današnji seji zbornice je poslanec Barthou vložil interpelacijo glede vladne zunanje politike. Ministrske predsednik Millerand je izjavil, da bo v nastopnem tednu določen dan za razpravljanje o tej interpelaciji. V debati v premočnem vprašanju je izjavil minister za javna dela: Nemčija je dobavila meseca januarja le 497.000 ton premoga, meseca februarja pa le 23.000 ton. Nemčija tedaj krši svoje obveznosti napram nam, zakaj ona dolguje Franciji mesečno 1.839.000 ton premoga. Minister je dejal, da se strinja z ministrskim predsednikom v tem, da se glede tega ne sme Nemčiji priznati. Predlog nekega socialističnega poslanca, naj se ustanovi preiskovalna komisija o delovnih pogojih, o dobičku rudniških posestnikov in o nacionalizaciji rudnikov, je bil s 442 glasovi proti 137 glasovom zavrnjen. Končno je bil sprejet dnevni red, ki je sprejel na znanje izjave vlade, toda je hkrati zahteval, da Nemčija izpolni vse svoje obveznosti glede dobave premoga.

Amerika.

Odgovor na Wilsonovo noto.

LDU Washington, 20. februarja. (DKU — Brezlično.) Odgovor francoske in angleške vlade na zadnjo Wilsonovo noto je dospel semkaj.

Posledice Wilsonove note.

LDU Pariz, 19. februarja. (DKU) Washingtonski poročevalec lista »Echo de Paris« javlja, da pismo Lorda Greya o odstopu Lansingovem in o Wilsonovi noti glede jadranskega vprašanja že vpliva neugodno na ratifikacijo mirovne pogodbe. Zakaj, skoro splošno se sodi, da bo ratifikacija nemogoča. Senat je prepričan, da ne sme zapraviti svojega ugleda v evropskih vprašanjih in da ne sme dovoliti vmešavanja Amerike v evropske zadeve. Wilsonovi pristaji nasprotno izjavljajo, da Wilson nikakor ne preti s pretrganjem vseh ameriških stikov z Evropo, temveč da je le hotel naznaniti, da se mora Amerika odločiti udeleževanja na ureditvi jadranskega vprašanja, ako se ne sprejme njeno stališče. Meni se, da bo vsled Lansingovega odstopa podal ostavko tudi vojni tajnik Baker.

Nemška Avstrija.

Dr. Renner o financah.

LDU Dunaj, 19. februarja. (DKU) Državni kancelar dr. Renner je imel večeraj na številno obiskani skupščini v Purkersdorfu govor o vprašanju finančne politike in gospodarskega življenja. Opozarjal je, na kake težkoče zadevajo stremjenja, stopiti s sosednjimi državami v ožje stike in je izrecno izjavil, da bo Avstrija poskusila, odpomoči si sama, ako jo bodo podpirale zapadne države. To je bil en pogoj, da se Avstrija odpove priključitvi k Nemčiji. Dr. Renner je nadaljeval: Dan na dan me bolj skrbi, ko vidim, kako je naše stanje vsak dan resnejše. Obstoji nevarnost, da pride pomoč prepozno. Izrecno poudarjam to, ker se resno bojim, da pomoč, na katero računamo, ne pride pravočasno. Ako opazujem dogodke zadnjih dni, se mi zdi, da bi pomoč vendar lahko prišla in da je dviganje kronskega tečaja v Švici slutna nadejanega se kredita Avstriji. Ako pa bo ta pomoč vedno izostajala, tedaj pride trenutek, v katerem bom moral reči, da več ne morem. Potem se bo moralo večini ljudstva dovoliti, da si poišče nove rešitve. To je problem priključitve. Zapadnim silam in sosednim narodom moramo povedati, da je pomoč bistven predpogoj naše politike, ki se bo zrušila, ako pride pomoč prekasno. Državni kancelar je nato govoril o vprašanju samopomoči in je izjavil, da ne bo ostalo pri oddaji premoženja, temveč, da se bodo zvišali direktni in indirektni davki ter da se bo uvedel prometni davek, da se pokrije primanjkljaj. Govor je bil sprejet z živahnim pritrdjevanjem. Nemški nacionalci so poskušali dve uri trajajoči govor z medklici prekinjevati. Ogromna večina zborovalcev jih je zavračala.

Vprašanje zapadne Ogrske.

LDU Dunaj, 20. februarja. (DKU) Danes dopoldne je bil madžarskem poslanku dr. Gratzu izrečeno odgovor avstrijskega urada za zunanje posle na noto madžarske vlade z dne 14. februarja glede zapadne Madžarske. Odgovor veli med drugim, da je saintgermanska pogodba mednarodna podlaga za Avstrijo. Pogodba je podpisana po vseh silah in tudi po Avstriji in vsled tega spada Zapadna Madžarska de iure že k Avstriji. O deželi, ki spada po mednarodnem pravu že k Av-

striji, se ne more pogajati. Odgovor se nadalje bavi z gospodarskimi vprašanji in izjavlja, da je avstrijska vlada pripravljena, začeti pogajanja o ukinjenju uvoznih in izvoznih prepovedi.

Švica za Avstrijo.

LDU Bern, 19. februarja. (DKU) Ko je avstrijski državni tajnik za ljudsko prehrano dr. Löwenfeld-Russ pri svojem posetu v zvezni hiši opozarjal na strahovito pomanjkanje živil v Avstriji, bo sedaj zvezni prehranjevalni urad, kakor doznava švicarska brzojavna agencija, poslala Avstriji nekaj sto vagonov živil, zlasti stročja, koruznih in ovsenih izdelkov v skupni vrednosti 6 milijonov frankov. Kupnino bo treba plačati v kratkem roku. Z dobavljanjem se bo takoj začelo.

Nemčija.

Novi načelnik mirovne delegacije.

LDU Pariz, 20. februarja. (DKU — Brezlično.) Namesto Lersnerja je bil sekcijski načelnik nemškega zunanjega urada, Oton Goepfert imenovan za predsednika nemške mirovne delegacije.

Mažarska.

Skrivnostni umori?

LDU Budimpešta, 19. februarja. (DKU) Listi javljajo, da je hkrati s Somogyijem izginil tudi drugi sodrudičnik »Nepszav« po imenu Bela Beczo. Ministrski predsednik Huszar je k temu slučaju izjavil, da je vzel to vest z globokim ogorčenjem na znanje. Tu ne gre za navaden zločin, nego za umor, ki bi mogel pretresti temelje pravne reda. On ne bo ostal na svojem mestu in ne bo mogel nositi odgovornosti, ako ga vsi merodajni činitelji ne bodo podpirali, da uvede najstrožje odredbe.

LDU Budimpešta, 19. februarja. (DKU) Ministrski predsednik Huszar je sklical člane kabineta k izrednemu ministrskemu svetu. Ministrski predsednik je izjavil, da so policija, vojno ministrstvo in vrhovno armadno poveljstvo odredili vse potrebno, da se krivci kar najhitreje izsledijo in postavijo pred nagli sod.

Naša akademska omladina v tujini za pravično rešitev jadranskega vprašanja.

Akademska Jugoslovanska Omladina v Lausanne-i, na svome skupu od 9. t. m., radi manifestovanja za jugoslovanske interese i dostojanstvo svojega naroda povodom nepravednih savezniških nota o Jadranskem pitanju, donela je sledeću rezoluciju:

1. Traži se energično držanje i zastupanje narodnih interesa i narodnog dostojanstva od vlade Srba, Hrvata i Slovenaca.
  2. Protestuje se energično protivu držanja vlada Engleske i Francuske, koje nepravedno podržavaju Italiju, i koje tretiraju Jugoslaviju na način nedostojan njenih žrtava u borbi za savezničku i opštu stvar.
  3. Traži se primena principa o samoopredeljenju naroda.
  4. Traži se da se Jadranski problem reši na jedan pravedan način i na osnovi onih principa, za koje su se Jugoslaveni zajedno sa saveznicima borili do poslednjega časa, časno i pošteno.
  5. Protestuje se sa razlogom protivu Londonskog ugovora, skopjenog bez znanja i iza leđa jugoslovanskog naroda za vreme, dok je on krvavo časno i verno svojoj zadatoj reči.
  6. Apeluje se na ceo kulturni svet, da objektivno posmatraju jugoslovansku stvar u pogledu Jadranskog pitanja.
- Lausanne, februara 1920.
Jugoslov. Akademska Omladina.

Politične novice.

- + Narodno predstavništvo bo sklicano za četrtek, dne 26. februarja.
- + Reakcionarstvo po pojmih »Jugoslavije«. Najbolj reakcionarni in zmedeni slovenski list, »Jugoslavija«, se je spravila nad nove ministre, še predno je zaznala za ministrsko listo. Po njeni sodbi so vsi ministri nove vlade sami šušmarji in žalostne figure. Seveda samo zato, ker niso — demokraci. Neresni listi, kakor je »Jugoslavija«, ne sodijo kabinetov po njihovih ukrepah, ampak jih obsojajo, še predno so se pokazali. S kako »visokega stališča« da presojajo državniški modrijani »Jugoslavije« sedanji kabinet, kaže n. pr. njihova apodiktična sodba: »O Stojanu Protiću in dr. Korošcu ni treba izgubljati besedi.« — Kdor le količikaj pozna srbske prilike, ve, da ga ni resnega politika v Srbiji, ki ne bi priznaval Protiću izrednih državiških zmognosti; o tem pričuje vsa politična preteklost Protićeva. Vsakdo pri nas ve, da je dr. Korošec pravi mož, da nai ga kamor-

koli postavimo, politik z vrlinami, ki jih morejo modrijani »Jugoslavije« kvečjemu zavidati, ne pa oporekati. Dr. Hrasnica ni minister in če piše »Jugoslavija«, da zahteva mednarodna komisija za preiskovanje vojnih zločincev vojnega avditorja dr. Halil-bega Hrasnico, ker da je kot tak obsodil na smrt v Kragujevcu 30 nedolžnih žrtev, prepuščamo zagovor neministru Hrasnici, o katerem smo vedno slišali le, da je zdravnik po poklicu. Samo za primero smo navedli, kako presoja oficijelno glasilo narodnih socialistov novi kabinet. Mi seveda, ki poznamo moč sedanjega, imamo drugo sodbo. Sploh pa sodimo kabinete po njihovih uspehih ali neuspehih. Če sodimo odstopivšo vladu po uspehih, moramo reči, da še nismo videli bolj reakcionarne vlade, ki jo je polomila na celi črti. Kako reakcionarna načela je imela o ženski volilni pravici, kako reakcionarne pojme o parlamentu, o svobodi državljanov, o metodah vladanja, o carinski in trgovinski politiki! Pravi tip najreakcionarnejše vlade, ki si hujše ne moremo niti misliti. Valutne reforme ni mogel noben kabinet slabše rešiti in danes si vsi finančni strokovnjaki in politiki ubijajo glave, kaj se da storiti, da se reši, kar se po tej polomiji še da rešiti!

+ Cerklje na Dolenjskem. Imenovanje tujega občana za tukajšnjega gerenta je za nas največja žalitev. Dr. Žerjav je s tem činom pokazal višek demokracijskega duha, da je naredil s tem činom naši občini nepotrebne stroške. Sposobnih mož je v naši občini dovolj, seveda takih ne, ki bi bili Žerjavovega mišljenja. Zahtevamo, da nova vlada ta čin Žerjavovega samodržstva takoj odpravi in vpostavi normalno stanje. Zahtevamo pa tudi, da se kmalu izpusti obč. tajnik Marinček, kateremu mora dati dr. Žerjav zadoščenje. — Občani.

+ Logika, kje si? Zopet se moramo čuditi »Učiteljskemu Tovarišu«. Jezi se nad »Slovincem«, ki je k občenemu zboru SKSZ pisal, naj se naša izobraževalna družva preosnujejo v nekatere nadaljevalne šole za našo šoli odraslo mladino; v istem člančiču pa z izmišljenim citatom trdi, da je župniku tem ljubše, »čim bolj so farani zabiti in omejeni.« »Domoljub« očita, da razpoloženje za plebiscit na Koroškem ni preveč dobro, ker »Domoljub tako udriha po jugoslovanski vladi;« »Tovariš« pa sam na vseh straneh daje bivši vladi brce. Najbolj se pa čudimo »Tovarišu«, da s citati iz čeških listov zahteva svobodo glede verske vzgoje — v času, ko stojimo pod vtisom strašnega zločina, ki naj si ga svobodomiselnost učiteljstvo dobro zapiše za ušesa.

+ Ven z javno kvalifikacijo! Dolžnost šolskega nadzornika je med drugim varovati ugled učiteljstva. To ne izključuje niti višjega šolskega nadzornika in ga tudi ne opravičuje, četudi je šele začetnik. Vrvti in pisati svoje nadzorniške korekture v že popravljene šolske naloge in to vpricho učencev je skrajno nepedagoško. Taka reč se zabeleži in pove potem učitelju samemu. To še ni najhujše! Naznanjen nam je slučaj, da je bil učitelj, ki je bil član Orla, slabo kvalifikovan, dasi je znana v kraju njegova vestnost in pridnost tudi v šoli. Obratno pa je v istem kraju učitelj, ki preveč ljubi alkohol in nekateri že ugičljejo, če se pač spleča pošiljati otroke k njemu v šolo, bil označen za vzornega. Nam je sicer žal, da smo prisiljeni stopiti v javnost, — ampak krivda ne pade na nas. Prejkošlej pa bodi naš glas: Z javno kvalifikacijo na dan!

+ O falsifikaciji zgovodine. »Jugoslavija« piše: »Padec Obrenovičev ni bil delo samo radikalcev. Tudi ta »Slovenčeva« trditve je falsifikacija zgovodine.« — Mi smo že parkrat bili v veselem položaju, dati svoje informacije Jugoslaviji na razpolago. Tako o valuti, o razmerah na Češkem itd. Mi nismo nikdar trdili, da je padec Obrenovičev samo delo radikalcev. Pisali pa smo: »S padcem Obrenovičev je končal ta boj in radikalna stranka je prišla na vladu.« Nič več. Besedo »falsifikacija« je poslal člankar »Jugoslavije« na napačen naslov. Nam se zdi, da je falsifikacija zgovodine to, če Jugoslavija proslavlja v svojem podlistku kot narodne mučenike nekatere ljudi, ki so bili »internirani« in »konfinirani« radi veriženja z moko. Hic Rhodus!

+ Rahločutni oziri nasproti Italijanom. Belgrajskemu poročevalcu »Nar. Djela« je izjavil neki visok ententni diplomat te dni: »Pred letom dni bi bila morda mogla ententa lažje prisiliti Italijo, da popusti (v jadranskem vprašanju); danes se Nitti pravzema prvo mesto zagrebskega direktorja. To vam je uprav podoba, kakšen da urad ne sme biti, to vam je klasična primera, kam pride politično partizanstvo in favoriziranje posameznikov, ne glede na njihove zmognosti, urad, v katerem niso na krmilu moške, ki razumejo svoj posel.

+ Do Soče! »Novosti« prinašajo dopis iz Pulja, ki med drugim slove: »Italijani se

jako boje srbske vojske in mi tukaj, ki vemo, kakšna trhllost se krije v notranjosti italijanskega državnega sistema pod navidezno zunanjo konsolidacijo, zahtevamo, da Jugoslavija prekliče svoje privolitve in ne zahteva meje samo do Raše, ampak do Soče, kakor nam po pravici gre! Mi moremo mirno čakati, da Italija izvrši londonski dogovor, ako bo imela moči za to... Italija je danes v slabšem položaju, nego sta bili Nemčija in Avstrija pred polomom. Dežela, ki je skrajno revna, ne more niti misliti na to, da bi dolgo časa izdržala.« Treba bi bilo le enega krepkega udarca, pa bi umetno napihnjena italijanska žaba počila. Zato ravno Francija tako skrbno čuva nad svojo »latinsko sestro».

+ Hermann Wendel o balkanski zvezi. V »Frankfurter Zeitung« objavlja H. Wendel članek »Jugoslavija po sklepu miru«, ki končuje: Izkušnja, da bodo mali narodi jugovzhoda, če bodo delali drug proti drugemu mesto drug za drugega, ostali na vekomaj nakovalu, — ta izkušnja pripravljala plodna tla za načrt nove balkanske zveze. Grška z Venizelom, starim in gorečim pristašem te misli, je takoj pripravljena in zrela za to. Tudi Rumunija je, ker je bila z ultimatom prisiljena, podpisati mirovno pogodbo, iznova zapazila, da dobi mali mož, ko je črešnje v velikim, kočiče v glavo. Toda upliv — in rumunski krogi streme za prevlado v jugovzhodni Evropi in radi pripadnosti Banata so bili jugoslovansko-rumunski odnosi v preteklem letu napeli v meri, ki ni bila ravno ugodna za idejo balkanske zveze. V zadnjem času je jasno naglašeno stremjenje bolgarskega ministrskega predsednika Stambulinskega, da hoče z vsemi silami delati za zvezo balkanskih narodov, spravilo na svetlo vprašanje, ali naj se Bolgarija zveže z Jugoslavijo. Pri Hrvatih in Slovencih je našla misel, stopiti z Bolgari, ki so vendar tudi Jugoslaveni, v najtesnejšo zvezo, popolno razumevanje; in tudi v Srbiji vedo jasne in trezne glave prav dobro, da bi Bolgarija, ki bi bila ločena od novih državnih tvorb na polotoku, pomenila le prelahko bodalo, ki je v roki katerega tujega (italijanskega?) imperializma od zadaj namenjeno proti srcu jugoslovanske države. Toda predvsem v pokrajinah, kjer je bolgarski aneksionizem igral ulogo zelo hudega gosta, je iz čustva izvtrajoči odpor proti Sofiji še tako velik, da danes ne vlada ugodno razpoloženje za zvezo Bolgarije z Jugoslavijo v okvirju nove balkanske zveze. — Toda naj bo že morala balkanska zveza premagati večje ali manjše ovire, naj še krajši ali daljši čas čaka, da postane kri in meso, prišla bo kot kos zgodovinske nujnosti, tako kot je prišlo ujedinenje Jugoslovancev.

+ Organizacija bavarskih kmetov. Bavarski kmetje so se doslej organizirali v »Bavarski kmetijski zvezi« in v krščanskih kmetijskih društvih Bavarske ljudske stranke. Zadnji čas (po izstopu ljudske stranke iz Centruma) so krščanski kmetje pod vodstvom dr. Heina napravili resen poizkus, da bi došlo med obema organizacijama do združitve in bi dobili tako bavarski kmetje enotno organizacijo. Po dolgih pogajanjih je bavarski Bauernbund združitve odbil z utemeljitvijo, v kateri se skuša sicer pravi razlog prikriti, iz katere pa vendar jasno izhaja, da se je združitve razbila na vprašanjih svetovnega naziranja. V Bauernbundu je zmagovalo takimenovano učiteljsko krilo, ki je svobodnjaško. Ob tej priliki piše poročevalec »Grazer Volksblatt«: »V političnem oziru se bodo sedaj krščanska kmetijska društva in kmetijska zveza ostro ločili. Voditelji Bauernbunda bodo pa v svojih lastnih vrstah kmalu doživeli veliko razočaranje, kajti katoliški kmetje se hočejo združiti in ako to ne pojde z voditelji Bauernbunda, pojde preko njihovih glav.

Paberki iz zagrebskega ravnateljstva.

Demokratsko-socialistični blok se bliža naglo svojemu propadu. Znamenje tega ni samo ministrska kriza, znaki se kažejo tudi pri vseh večjih in manjših uradih po provinci, težko pa, da kje v tako obilni meri, kakor pri železnici. In tu zopet zavzema prvo mesto zagrebska direkcija. To vam je uprav podoba, kakšen da urad ne sme biti, to vam je klasična primera, kam pride politično partizanstvo in favoriziranje posameznikov, ne glede na njihove zmognosti, urad, v katerem niso na krmilu moške, ki razumejo svoj posel.

Oblasna direkcija Zagreb, to žalostno skrupucalo ljubljanskega in zagrebskega ravnateljstva, je samo nekako gledališče lutk, v katerem so lutke žalibože ravno Slovenci.

Brez vsakega prava, odrezani od domovine, so na najvišjem mestu v vsakem oziru zapostavljeni vsem mogočim nepridipravom, ki so se sedanji dobi primerno prebarvali in ki deloma že na stolčkih, v strahu, da ne izgube udobnega mesta, gledajo samo na to, da zadovoljijo različnim, včasih drakoničnim, največkrat pa smešnim ukazom ministrstva saobračaja.

Drugi del takih koritej, ki še ni dospel do vodilnih mest, se pa tudi poti in trudi potom tukajšnjega »Udruženja«, da se došepa do vodilnih mest.

To famozno »Udruženje« je nekaka podružnica zalostne Deržičeve mišnice — »Zveza j. z. a.«, ki je tako žalostno propadla pri slovenskih železničarjih, kateri so se naveličali plačevati udmino zato, da Deržič postane državni poslanec. V očigled takim društvenim razmeram ni čudno, da pretežna večina v Zagrebu nahajajočih se slovenskih uslužbencev ni momentano nikjer organizirana. To je najbrže tudi eden od vzrokov, da si upa ravnateljstvo proti Slovincem tako brutalno nastopati. Še celo pedantični ravnatelj se je ojunčil in se proti deputaciji izrazil, da ne more dati nikakega dopusta v svrhu obiska družin, dokler ne napravijo reda. Predno so prišli tja, jim je isti gospod obljubil, da jim bodo najkasneje v februarju stanovanja na razpolago, pred par dnevi se je pa odrežal, da pred letom 1921. niti misliti ni treba na stanovanje.

K vsemu temu je pa od ministrstva prišel ferman, in to najbrže po nasvetu direktorje, da se smejo dijete izplačevati samo do 1. marca t. l. Kako si ti ljudje to predstavljajo, res ne vemo. Hrvatskemu uslužbenstvu se je na zadnji konferenci dovolil trikratni izventurni avancement, to je: devet let se jim je podarilo, a naše po gotovih ljudeh tolažijo, da je njihovo napredovanje že izdelano, samo direktorjev podpis še in predloži se ministrstvu, kjer bode zopet — imelo vremena. Sicer pa, če je sploh kaj resnice na tem, je to gotovo zopet enostranski avancement za posameznike.

Južna železnica je že pred enim letom dala svojemu uslužbenstvu pet in pol leti, Hrvatje dobe sedaj devet let, mi Slovenci — imajo vremena.

To je vse zapuščina nesrečnega vodstva bivše ljubljanske direkcije, kjer so imeli samo gotovi gospodje patent za napredovanje.

Kako dolgo bode še ta zmešnjava, alias direkcija Zagreb, obstojala, se ne ve, le to se more reči, da je zopetna ustanovitev ljubljanske direkcije edini izhod iz te zagate.

Čujejo se glasovi, da bi se javnost hrvatska upirala, da se v svrhu zopetne ustanovitve ljubljanske direkcije, odda del hrvatskih prog isti. To mnenje je popolnoma napačno. Ne hrvatska javnost, temveč Mažari in mažaroni pri železnicah se upirajo temu, ker se boje za mastne službe. Ravno glavna proga Reka-Zagreb, bi morala z ozirom na to, da se bodo stavljele v najkrajšem času na njo največje zahteve, preiti v slovensko vodstvo, ker bi ista v sedanjih rokah odpovala.

Z uvedbo nove pragmatike gre dober del starejšega osebja v pokoj, eventualno bi se dali ljudje, ki so bili le vsled »žlahte« in prijateljstva sprejeti, kljub temu, da nimajo predpisanih izpitov, oziroma šolske izobrazbe, zopet odslužili, ako imamo v resnici preveč uslužbencev za naše proge.

Gledati se pa mora pri eventualni zopetni ustanovitvi razpuščenega ravnateljstva pred vsem na to, da ne pridejo nekatere korifeje žalostnega spomina, ki so igrale v bivši direkciji glavno vlogo, zopet na krmilo, pred vsem pa ne gospod, ki je z namenom, da postane glava novoustanovljajočega se ravnateljstva, prejšnje razdel.

Uslužbenstvo v Zagrebu se je v tem smislu že počelo gibati, kar dokazuje prvi uradniški sestanek.

ŠENTPETERSKI OREL V LJUBLJANI
prirodi v nedeljo 22. februarja 1920
ob 7. uri zvečer v Ljudskem domu

orlovski večer

z bogatim in zanimivim sporedom.

Vstopnina 6 kron za osebo.

Vstopnice v predprodaji v Jugoslov. knjigarni.

Dnevne novice.

— Dr. Pero Rogulja †. Pokojnik je izdahnul dne 19. t. m. ob pol 11. uri zvečer. Bolehal je že dalje časa na srčni napaki, a je vztrajal do zadnjega pri delu. Par dni pred smrtjo je dobil vnetje pljuč in po tridnevni bolezni je podlegel. Pogreb bo danes popoldan.

— Umrli je na pepelnico sredo v Somboru (Bačka) g. Hugo Casagrande, uradnik žitnega zavoda. Pokojnik je prišel vsled vojnih razmer z Goriskega (Ajdovščina) in je sredi delavnega življenja podlegel zavratni hripi. Umrli je na svoj rojstni dan, komaj 36 let star ter zapušča vdovo s tremi otroci. Truplo se prepelje v Ljubljano.

— Premečen je g. kanclist Puc od centralnega verižniškega urada k okrajnemu glavarstvu v Radovljico.

— Kranj. Tiskovno društvo v Kranju je izvolilo na zadnjem rednem obnem zboru dne 12. febr. 1920 sledeči odbor:

predsednik: dekan A. Koblar; odborniki: J. Malnar, Raj. Marenčič, V. Marinko, Al. Kummer, Ign. Zupanc, Iv. Zabret. — Na prvi seji novoizvoljenega odbora dne 18. febr. 1920 je bil sprejet sledeči predlog blagajnika: Vsi redni člani se opozarjajo na § 7. društvenih pravil in se pozivajo, da zadostne obveznosti navedenim v tem paragrafu najkasneje do 15. marca tekočega leta.

— Sinfonični koncert v Mariboru. Mariborska divizijska godba priredi v koncertni dvorani pivovarne »Götze« v Mariboru dne 6. marca 1920 ob 20. uri (ob 8. uri zvečer) pod vodstvom g. kapelnika Ferdo Herzog II. sinfonični koncert. Sodelujejo: virtuosinja na gosli gđ. Fanny Brandl, koncertna pevka prof. gđ. Jelica Sadarjeva iz Ljubljane in skladatelj, profesor g. Emerih Beran. Spored: 1. Beran: Idila. (Dirigent skladatelj.) 2. Van Bethoven: 1. Sinfonija. 3. Mendelsohn: Koncert za gosli s spremljevanjem orkestra. (Solistka gđ. Fanny Brandl.) 4. Elgar E.: Sea Pictures (Morske slike.) Ciklus pesmi za kontra alt s spremljevanjem orkestra. (Poje koncertna pevka gđ. J. Sadarjeva.) a) Sea Slumber Song (Morska uspavanka.) b) In Haven (Capri). (V pristanu.) c) Sabbath Morning at Sea. (Nedeljsko jutro na morju.) d) Where corals lie... (Kjer zlati blešči koral zari...) e) The Swimmer. (Plavač.) 5. Berlioz L.: Rimski karneval. Ouverture. — Kdor je slišal zadnji koncert Mariborske div. godbe, gotovo ne bo zamudil prilike, da poseti tudi ta koncert, ki obeta nuditi izvanreden umetniški užitek. Čisti dobiček je namenjen mariborskim ubožcem. Predprodajo vstopnic se bode pravčasno objavilo.

— Prestop k pravoslavju. Belgrajska »Epoha« poroča dne 18. t. m.: Včeraj je proto N. Trifunović sprejel v pravoslavno vero g. dr. Pavla Kozino, profesorja, pod katerega vodstvom stoji znani slovenski kvartet dr. Kozine, ki je zadnje dni priredil v Belgradu svoje tri koncerte. — Katoliška cerkev ni s tem izgubila nič.

— Anžetu Novaku. Ponovno podpisujem in vzdržujem svoje trditve v odgovoru na odprto pismo dr. Korošču. Ako g. Novak misli, da moj odgovor ne odgovarja resnici, mu je prosta pot, da si poišče pravico. — Miha Krek.

— Jadranska banka nam poroča: »V naš denarni promet se je spretnim sleparjem posrečilo zanesti tisočake s tako dobro ponarejenimi markami, da jih v hitrosti denarnega prometa tudi večak ne more opaziti, če ni bil opozorjen na nevarnost. V našo blagajno, ki ima zelo velik promet in ki sprejema največ tisočakov od pošto-čkovnega urada, je žal neopazeno prišlo tudi več bankovcev dvomilijev provenijence. Dne 14. t. m. je dvignil blagajnik visokošolske menze na naši blagajni znesek K 25.000. Od teh je 22 tisočakov brez zadržka izdal za tekoče potrebe menze, ostale mu 3 tisočake pa je predložil finančni blagajni po 3 dne, tedaj dne 17. t. m., da mu jih zamenja. Finančna blagajna je konstatirala po motrenju s povečanim steklom, da so vsi trije komadi falzificirani in jih je pridržala proti potrdilu. Ko se je pa dne 18. t. m., tedaj 4 dni po izplačilu reklamiralo pri naši blagajni zaradi teh 3 tisočakov, je pač poslujoči uradnik stal izprva na pravilnem stališču, da je treba zadržke zaradi izplačane gotovine navesti takoj, ne pa po preteku več dni, ko je identiteto komaj dognati. Tudi je edino pravilno, da se zaradi falzifikatov obrne predvsem na izročitelja. Ko se je tedaj g. blagajnik menze obrnil na naše ravnateljstvo, je slednje interveniralo pri finančni upravi, kjer se je konstatiralo, da finančni uradnik ni rabil besed, češ, da vé, odkod so krivotvori, nadalje pa se je od naše strani dognalo, da je eden izmed zaplenjenih tisočakov po izjavi izdajnega mesta, brez dvoma pristen. Pri finančni upravi se je tudi opozorilo na možnost, da je vsled razmeroma lahke potvorbe slabo izdelanih originalnih znakov žal velika nevarnost, da je v našem denarnem prometu še precej ponarejenih tisočakov. Pred izsleditvijo in opozoritvijo na falzifikate nobeno, tudi državno mesto, ni moglo biti sigurno, da ni prejelo in izdalo falzifikatov. V tem pogledu je, kakor izveemo na Hrvaškem že bila opozorjena finančna uprava na silno nevarnost, ki preti našemu gospodarstvu zaradi ponarejenih bankovcev. Ko je bila zadeva tako pojasnjena, je naše ravnateljstvo takoj odredilo, da se je visokošolski menzi proti izročitvi potrdila o zaplenjenih bankovcih nakazalo K 3000. Menza torej ni trpela nikake škode ter je g. blagajnik menze, prejemši pojasnila našega ravnatelja, uvidel, da je zavod postopal pravilno in da o kaki nameri oškodovanja niti govora biti ne more. Konečno opozarjamo, da so za naše kupčijsko poslovanje in dovoljevanje kreditov merodajni le stvarni, gospodarski interesi. Naš zavod ne pozna strankarstva in presoja vsak kreditni posel raz strogo kupčijsko stališče.«

— Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva se tem potom čim najiskrenejše zahvaljuje vsem gospod, gospodičam in gospodom, ki so s svojim trudavolnim in požrtvovalnim sodelovanjem pri

letošnjem planinskem plesu pripomogli k lepemu uspehu. Ista srčna zahvala velja vsem in vsakomur, kdor je kakorkoli s svojo dejansko pripomočjo, velikodušnim darilom ali na drugačen način podpiral odbor pri tej prireditvi v prid našega planinstva.

— Tura na Golico. Člani goriške planinske podružnice napravijo v nedeljo dne 21. t. m. planinski izlet na Golico. Odhod v soboto zvečer z gorenjskim vlakom. Vrnitev v nedeljo zvečer. Vsi planinci — dobrodošli. Natančnejše podatke se daje v kavarni »Zvezda«.

— Krajevni odbor Narodnega sveta za Ljubljano in okolico ima v soboto, t. j. 21. t. m. ob 20. uri svojo sejo v zadnji sobi kavarne »Zvezda«. Vabijo se tudi zapupniki. Važno! — Predsednik.

— Uradni zdravniški službi v IX. činovnem razredu sta razpisani za Mursko Soboto in Doljino Lendavo. Interesenti se opozarjajo na razpis zdravstvenega odseka v Uradnem listu. — Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro.

— Razpis službenih mest za zdravnike. Zdravstveni odsek za Banat, Bačko in Baranjo v Novem Sadu razpisuje več službenih mest. Interesenti se opozarjajo na ta razpis v Uradnem listu.

— Službe ordinarijev. V Uradnem listu so razpisane službe ordinarija za nosočesne, nosne, vratne in ušesne bolezni, ter bolnišnici v Ljubljani in ordinarijev za očesne, nosne, vratne in ušesne bolezni, ter za kožne in venerične bolezni na občji javni bolnišnici v Mariboru s prejemki drž. uradnika VIII. čin. razreda.

— Porotne razprave se prično pri deželnem sodišču ljubljanskem dne 23. februarja 1920. Za prvi teden so odredene sledeče razprave, in sicer, kolikor se ne navaja kaj drugega, vse zaradi hudodelstva tatvine: V ponedeljek, dne 23. febr. Ivan Rančigar in tov.; Ignacij Pirnat; Ljudevit Bartoniček. V torek, dne 24. febr.: Josip Jukopila in dva tovariša; Ivan Hlebe. V sredo, dne 25. febr.: Metka Kristan in tov.; Ljudevit Pongratz in tov. V četrtek, dne 26. febr.: Janez Zupančič zaradi hudodelstva po § 3. zakona o razstrelivu; Ivan Šebat in dva tov.; Jakob Bricelj zaradi hudodelstva goljufije. V petek, dne 27. febr.: Ivan Švab in tov.; France Kadunc; Mojzes in Jurij Tokatli. V soboto, dne 28. februarja: Ivan Križman zaradi hudodelstva umora. Daljše porotne razprave se še odrede.

— Društvo diplomiranih babic za Slovenijo ima v nedeljo, dne 29. svečana 1920 ob 2. uri popoldne v dvorani Mestnega doma v Ljubljani svoje zborovanje s sledečim sporedom: razgovor o določitvi tarifa, o službovanju in raznoterosti. Ker je zborovanje velike važnosti, se vabijo polnoštevilno vse članice kot nečlanice, z mesta in dežele. — Odbor.

— Ukradena konja. Posedniku Andreju Andolšku iz Pluske pri Veliki Loki sta bila ukradena dne 13. t. m. proti jutru iz hleva dva konja. Eden je rjav z belo liso na glavi, zdolaj bele noge in na rebrih nekaj bele dlake, drugi je črn malo večji, z liso na čelu in ima bolj slab rep. Ako kdo kaj ve za take konje, da bi bili sedaj prodani naj naznani proti nagradi K 500 na gornji naslov.

— Roparij v ljubljanski okolici. Tatvine in vplomi so se pričeli polagoma spreminjati v roparske tolpe: povračajo se stari rokovernjaški časi. V varstvo zasebne lastnine so za to potrebne najodločnejše odredbe, ker se je tatinsko-roparska sodruga preveč razpasla in se ji premalo odločno stopa na prste. Na pustno nedeljo se je izvršil pravcati roparski pohod v ljubljanski okolici. Josip Kosec, rojen v Železnikih, je organiziral roparski pohod. Pri Rešku se je preoblekle 8 roparjev v vojaške obleke in odkorakali so v Sela pri Panchi, kjer so vdrli grozeč s samokresom in s sekirami in z bajonetmi mlinarici: »Denar ali smrt!« Da zmešajo sled, so govorili z mlinarico v popačeni hrvaščini. Mlinarico so roparji zaklenili v mlin in kradli v podstrešju, nato so se vrnili k njej in jo prisilili z grožnjami, da jim je dala reči, katere so zahtevali od nje. Kar so izsilili in pokradli, so odnesli v nahrbtnikih. Kosec je prišel z nahrbtnikom v ljubljansko šentpetersko vojašnico k svojemu prijatelju Rešku, kjer je pustil nekaj blaga. Vso zadevo je dobilo v roko policijsko ravnateljstvo v Ljubljani, kjer so izročili Reška v garnizijski zapor, roparje Kosca in brata Plahutnika so pa že tudi izročili deželnemu sodišču. Škode ima mlinarica 4500 K.

— Uboj v Košani. Fantje so se začeli zdaj tudi v zasedenem ozemlju pretepati. Pred nekaterimi meseci so se v Košani, okraj Postojna, fantje na vso moč hudo stopili: dvakrat ali trikrat so se spopadli; pretepači so fanta Kranjca tako poškodovali, da je umrl. Posledic tepeža sta se pa brata Ivan in Jože Čuček tako ustrašila, da sta pobegnili v Jugoslavijo, misleč, v državi SHS naju ne bo nihče preganjal, toda zmotila sta se: naše oblasti so o uboju izvedele in detektivni kolodvorske policijske ekspoziture so brata Čuček izsledili in ju aretirali. Priznala sta, da sta bila na

vzoča pri pretepu. Izročena sta bila državnemu pravdnstvu.

— »Jok kar pustite, saj vam nič ne pomaga!« pravi svetnik deželne sodnije Nagode Mariji Strahovi iz Sostrega, ki se zagovarja, ker je obtožena, da je ukradla Heleni Jagrovi blaga v vrednosti 1810 K. Predno priča Jager priseže, ji pravi Strahova: »Glejte, da boste po pravici vse povedali.« — Prvomestnik Nagode Strahovi: »Molčite, saj sem ji to že jaz povedal.« — Strahova Jagrovi: »Vi ste že enkrat prisegli, že veste kako.« — Jagdova: »Za resnico še stokrat lahko prisežem, pa bom imela mirno vest.« — Strahova: »Le čakajte, boste že še enkrat umrli.« — Jagrova: »Tiho bodi, da ne bom povedala, kdo je pojedel špeh in klobase; sramuj se, ker vpricho Boga tako govoriš.« — Jagrova potrdi, kar očita obtožba Strahovi, kot priča zaslišani orožnik tudi, Strahova je dobila 25. marca lanskega leta tri mesece težke ječe, ker je tatu ukradla usnje; dvakrat je bila pa že tudi prej zaradi tatvine na 48 ur obsojena. Kazenski senat ljubljanske deželne sodnije je obsodil Strahovo na šest mesecev težke ječe.

— Vrtinarsko srednjo šolo nameravajo ustanoviti v Gradcu. Za to stvar se posebno zavzema kršč. soc. poslanka gđ. Kaufmann.

Najnovejša poročila.

ŠKOFOVSKE KONFERENCE V LONDONU.

LDU. London, 20. februarja. (DunKU-Brezlično.) Dne 4. julija t. l. se vrši tu konferenca kakih 300 škofov vsega sveta. NOV JUGOSLOVANSKI LIST NA DUNAJU.

Dunaj, 20. februarja. (Izv.) Zadnjega februarja bo pričel izhajati na Dunaju v tiskarni »Videnskega Denika« nov jugoslovanski neodvisen dnevnik »Naša Slova«.

NOVA MIROVNA KONFERENCA POTREBNA.

LDU Pariz, 20. februarja. (DKU) Washingtonski dopisnik lista »Echo de Paris« poroča: V ameriških političnih krogih sodijo, da je potrebna nova mirovna konferenca, da reši jadransko in ostala sporna vprašanja in da revidira one dele mirovne pogodbe z Nemčijo, ki se nanašajo na gospodarske določbe.

MILLERAND O ZUNANJI POLITIKI.

LDU Pariz, 20. februarja. (DKU) V včerajšnji seji senatne komisije za zunanje stvari je ministrski predsednik Millerand v daljših izjavah podal pregled zunanje politike in je poročal o svojem potovanju v London. Ponovno je naglašal svoje stališče v vprašanju izvedbe versailleske mirovne pogodbe, zlasti pa glede obsodbe vojnih krivcev. Ministrski predsednik je nato obravnaval turški problem in je dejal, da Turčija poslednj ne bo imela nobene armade, marveč le pod poveljstvom zavezniških častnikov stoječe orožništvo, čigar naloga bo varovati svobodo morskih ožin.

VOJAŠKE KONVENCIJE S FRANCIJO NI.

LDU Dunaj, 20. februarja. (DKU) Francoska misija na Dunaju je Dunajskemu korespondenčnemu uradu sporočila naslednje: Francoska misija je pooblaščen, v imenu francoske vlade kategorično objaviti nastopni dementi. Listine, ki so jih objavili nekateri italijanski listi in ki se baje nanašajo na načrt vojaške zveze med Francijo in Jugoslavijo, so potvorne. Med vlado republike in srbsko-hrvaško-slovensko vlado se niso vršila nikakva pogajanja glede sklenitve takega dogovora.

ANGLEŠKA ODREKLA POMOČ PROTI RUSIJ.

LDU Amsterdam, 20. febr. (DunKU.) Kakor javlja »Telegraaf« iz Londona, je Lloyd George dejal v svojem včerajšnjem govoru v poslanski zbornici: Angleška vlada je Poljski pojasnila, da ne more podpirati poljske ofenzive na rusko ozemlje niti z denarjem, niti z materijalom. Zavezniki na Poljsko ali Rumunsko niso pritiskali, da bi napadali z njih vojaško pomočjo ruske rdeče čete.

ZVEZA NARODOV.

LDU Pariz, 20. februarja. (DunKU.) Listi objavljajo poslanico Bourgeois o zvezi narodov, kjer med drugim izraža preverjenje, da si bo ameriški narod kmalu na jasnem, da ne sme ostati zunaj organizacije, ki je poklicana, da reši vse velike probleme. Narodi bodo bolje znali ceniti naloge zveze narodov, ako izvejo, da je zveza narodov prevzela nase rešitev težkega svetovnega finančnega problema.

ŠPANSKI KRALJ NA FRANCOSKEM.

LDU Pariz, 20. februarja. (DunKU.) »Libertad« javlja, da kralj Alfonz odpotuje prihodnje dni v Bordeaux, kjer se bo s predsednikom Deschanelom razgovarjal o špansko-francoskih interesih.

2000 LJUDI UTONILO.

LDU. London, 20. februarja. (DunKU-Brezlično.) Po vesteh iz Carigrada se vzile težkim snežnim metežem v Črnem morju nadaljuje evakuacija Odese. Ladija z 2000 potniki, med temi mnogimi angleškimi begunci, je pri vzhodu v Bosporu nasedla. Pri tem so vsi potniki in moštvo izgubili življenje. Druga ladija, bivši avstrijski Lloydov parnik, je zadel na mino in se potopil. O tem parniku ni doslej nobenih vestí.

Prosveta.

pr S poti. Ta knjiga, ki jo je spisal Izidor Cankar in o kateri se izraža kritika kar najboljšje, se dobi zopet vezana na našem knjižnem trgu. Nova založba opozarja, da ima le še malo število te knjige v zalogi; kdor jo misli nabaviti, naj to stori takoj.

pr Nova Cankarjeva knjiga izide te dni pod naslovom »Moje življenje«. V knjigi je opisana pisateljeva mladost; v nji se nahaja tudi več črtic iz spominov na njegovo mater, ki jo je ljubil s tako čisto in otroško ljubeznijo. Knjiga bo nudila zanimiv pogled v pisateljevo dušo.

pr Fr. Jaklič: Ljudske povesti. Ta knjiga, ki jo je izdala Nova založba, je gotovo najprimernejša knjiga za naše preprosto ljudstvo. Jaklič riše našega človeka tako, kakršen je v svojem življenju v resnici. Priporočamo knjigo našemu ljudstvu, da jo pridno nakupuje, v nobeni knjižnici ne bi je smelo manjkati.

Širite „Slovenca“!

Narodno gledališče.

Opera:

Dne 21. februarja, sobota, »Netopir«, abonement E.
Dne 22. februarja, nedelja, »Mignon«, izven abonementa.
Dne 23. februarja, ponedeljek, zaprto.

Drama:

Dne 21. februarja, sobota, »Kristalni grad«, abonement A.
Dne 22. februarja, nedelja popoldne, »Pepelka«, izven abonementa.
Dne 22. februarja, nedelja zvečer, »Brezdno«, izven abonementa.
Dne 23. februarja, ponedeljek, »Brezdno«, abonement C.

Ljubljanske novice.

Iz Zahvala. Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, kateri so spremili mojo rajno sestro Terezijo na zadnji poti, in kateri so mi ob bridki izgubi izrazili svoje sožalje, se iskreno zahvaljujem priporočujoč drugo rajnico v molitev in blag spomin. — Dr. Ivan Svetina.

Iz Prometna Zveza ima jutri dopoldne ob 10. uri sestanek v prostorih Jugoslovanske tiskarne, II. nadstropje, v prostorih Jugoslov. Strok. Zveze. Krščansko misleči železničarji, udeležite se tega sestanka v obilnem številu.

Iz Družba sv. Elizabete za ljubljansko škofijo. Da se konstituirata osrednji svet družbe sv. Elizabete, se vabijo vse doslej v okrilju Vincencijevih konferenc delujoče gospe in gospodične na sestanek, ki bo 1. postno nedeljo, 22. (ne 23. t. m.) t. m. ob 17. 1/4 uri popoldne v Marijanišču (prilicije). Ker bodo imele ljubljanske Vincencijeve konference isti dan ob pol 17. uri popoldne istotam (Marijanišče) svoj sestanek, se članice lahko preje udeležijo tudi tistega sestanka. — Kanonik Sušnik.

Iz »Društvo tehnikov v Ljubljani« priredi v soboto 21. t. m. ob 20. uri v verandi hotela »Union« svoj prvi družabni večer s primernim zabavnim sporedom. Vstop dovoljen le članom in njih rodbinom. Vpeljati goste je dovoljeno le proti vabilu. Isto je po članih pravčasno reklamirati v društvenem tajništvi, Gradišče 10/III. Vstopnina prosta!

Iz Mizerna električna razsvetljava v Novem Vodmatu. Vojaško oskrbovališče v Novem Vodmatu je podelilo občanom v Novem Vodmatu električno razsvetljavo pod pogojem, da plačajo napeljavo od glavne žice v hišne prostore, posestniki sami. Nimamo nič proti mesečnemu pavšalu za posamezno žarnico, zahtevamo pa po vsi pravici, da se nam ta razsvetljava res nudi, kajti dogaja se, da po več večerov sploh ne vidimo žarnice, ker se čuje, da je mrtvi motorni stroj sicer v dobrem stanju, nasproti temu pa njegov strojnik ne! Posestniki so sprejeli ponudbo od strani vojaškega oskrbovališča z velikim veseljem in so imeli z napeljavo po hišnih prostorih precejšnje stroške. Upamo, da bo sicer zelo objektivni gosp. poveljnik oskrbovališča ukrenil vse potrebno, da se bodo v prihodnje vsakovečerne kalamitete z našo električno razsvetljavo končno odpravile.

Iz V prid Združenja gled. igralcev SHS v Ljubljani se vrši dne 25. t. m. v dram-

skem gledališču premijera William Shakespeara-ove veselice »Beneški trgovci« v prevodu Oton Župančiča (II. izpremenjena izdaja). Na novo uprizoril režiser Špovčič-Suvalov, ki tudi nastopi v ulogi Shyloka. V drugih glavnih ulogah sodelujejo: Šaričeva, Danilova, Danilo, Pregarc, Gabršček, Martinčević, Rogoz, Ločnik itd. V karnevalski sceni sodelujejo iz prijaznosti v pevskih točkah: Zikora, Medvedova, Drvota, Stepniowski itd. Balet nastudiral baletni mojster V. Pohan. Predprodaja vstopnic pri blagajni dramskega gledališča od 22. t. m. dalje.

lj Na uradniškem shodu v četrtek ni govoril gimn. ravnatelj g. dr. Bevk, kakor smo pomotoma poročali, ampak g. Bekš.

lj Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 8. do 14. svečana 1920. Novorojencev 38, mrtvo-rojenca 2, umrlih 44. Od umrlih je domačinov 27, tujcev 17. Umrli so: za jetiko 6, med njimi 2 tujca, za različnimi boleznimi 28, za pljučnico 10. Za nalezljivimi boleznimi so oboleli, in sicer: za škrlatico 1, za influenco 47, med njimi 1 tujec.

lj Shod kovinskih samostojnih obrtnikov (kovačev vseh vrst, kleparjev, ključavničarjev, krovcev, zlatarjev itd.) se vrši v nedeljo dne 29. t. m. ob 10. uri dopoldne v Mestnem domu v Ljubljani. Ker gre tu za važne stanovske zadeve in organizacijo, naj pridejo vsi.

lj Tatvina v Jadranski banki. Franc P... je ukradel v Jadranski banki novo obleko, en tisočak in 40 kron. Ukradeno obleko je zamenjal P... za revolver in je dobil še 30 kron povrh.

lj Perilo in rjuhe v vrednosti 330 kron so bile ukradene Josipu Petroviču v Rožni dolini.

lj Pretep zaradi steklenice arnike. Francka K... je po nerodnosti ubila Roziki Š. steklenico arnike, kar je Roziko tako razjarilo, da je skočila v Francko in jo tako pretepla, da se bo morala Rozika zagovarjati zaradi telesne poškodbe pred sodiščem.

lj Tatvine na Vodnikovem trgu. Ljubljanske družbe gotove vrste poštenjakov-vicev se ob gotovih urah solnčijo in kvar-tajo na Vodnikovem trgu; če je vreme slabo, se preselijo v neki izkub nedaleč od tam. Iz teh družbic jih sedi že veliko v zaporih. Na Vodnikovem trgu se zgodi vedno kak tatvina. Črna, usnjata denarnica je bila ukradena tam iz žepa šivilji Ani Škrajnarjevi; 200 kron v bankovcih po 50 in po 20 kron in par zlatih uhanov je bilo v torbici. Tatvine je osumljeno neko 14 let staro dekle. — Trgovki s čevlji Mariji Škerljovi na Vodnikovem trgu so pa ponoči neznan storilec vlomil v zaboj in ukradli iz njega 9 parov čevljev v vrednosti 2520 kron. Nočnemu čuvaju B. J., ki straži tam stojnice, so pa tatovi v isti noči ukradli s stojnice jopič.

lj Kolo, vredno 1000 kron, je bilo ukradeno Francu Anžiču. Kolo ima znamko »Hinka« in je svitlo poniklano.

lj Preprečena tatvina vojaških desk. Gospod polkovnik Drenik, poveljnik tukajšnjega topničarskega polka, je zasačil te dni 5 dečkov, kateri so trgali deske z vojaške barake nasproti topničarski vojašnici in jih nakladali na voziček z namenom, da jih odpeljejo domov. Gospod polkovnik Drenik je pustil fante prijeti in jim odvzel ukradene deske.

lj Tatvina kokoši. Kokoš je danes draga reč: 50 kron je vredna ena. Zato se pa tudi pojavljajo tatovi kokoši, ki delajo pri tem izborne kupčije. Detektiv kolodvorske policijske ekspoziture so nedavno aretirali v šišenskih lopah tata kokoši Bononuro in Zormana, te dni so pa aretirali še ostale tri člane iz družbe tatov kokoši Marjijo Kumovec iz Logatca, Antonijo Galov iz Šmarja pri Jelšah in snažilca čevljev Ivana Leban. Družba kokošjih tatov je v šiški ob mesu ukradenih kokoši prav dobro živela; poleg perutnine so kradli tudi perilo. — V Mali čolnarski ulci so ukradli neznan storilec posestniku Henriku Zirkelbachu dve veliki kokoši vredni 100 kron.

lj Nepoboljšljivi mladi zločinec. Mlad je še Janez Ločnikar iz Medvoda, toda je večkrat že bil predkaznovan zaradi vlačuganja in tatvine. Dne 26. decembra 1919 je v Štepanji vasi pokradel obleke v vrednosti 1488 kron. Prvomestnik kazenskega senata g. svetnik Nagode: »Ali ste vzeli vse te stvari?« — »Ja, sem vzela.« — Na štefanov večer je kradel pri Anžiču. Prvomestnik Ločnikarju: »Ali Vas ni nič vest težila, saj Vam je Anžič dovolil, da ste tam spali?« — »Nič.« — Prvomestnik razglasi razsodbo, s katero se fant obsodi v 10 mesecev težke ječe. »Ali boste kaznen nastopili?« — »Ja.« — »Ali ste rajši pri nas, kakor v prisilni delavnici?« — »Rajši.« — Kako si mislite Vašo bodočnost, ali mislite celo življenje preživeti v ječah in v prisilni delavnici?« — Molč. Državni pravdnik dr. Ogoreutz ogorčen: »Fant bo menda res prišel na vešala, ker je tako zgodaj pričel.«

lj Veliko zdravniškega orodja je zaplenil detektiv policijskega ravnateljstva C. F., katero ha dobrodošlo dobrodelnim namenom.

Razne novice.

r Kinoigralka ter nje »bolezen po poklicu«. V Berlinu je sedela na zatožni klopi kinoigralka Hulda Röderjeva, ker je kradla briljante. Obtožbenka se je vadila zadnji čas jahati, češ da potrebuje v svoji službi konja. V jahalnici je našla neki dan odprto skrinjo, iz katere so ji zalesketali prekrasni briljantni uhani, vredni 25.000 mark. Ni se mogla premagati in jih je ukradla. Pred sodnikom je skušala pojasniti dejanje kot posledico svoje kinoigralske delavnosti, češ da nastopa stalno v vlogah tatic in drugih takih malopridnic. Želja, vžiti se popolnoma v svojo vlogo, jo je privedla do tega, da bi enkrat poznala kes zaradi tatvine. Sodni zdravnik jo je proglasil za duševno bolno, vsled česar je bila obsojena samo v 14dnevni zapor.

r Intelektualni razvoj. Th. Simon, predsednik društva Alfreda Bineta, je dal v moških in ženskih učiteljskih zavodih seinskega departementa izvesti ugotovitve v stroki eksperimentalne psihologije in pedagogije, čije prve uspehe je prinesel časopis »Revue pedagogique«. Zadevna razdelitev učencev kaže, da začno šolski otroci od devetega ali desetega leta izgubljati zmoglost slediti pouku, ki se jim nudi. Inteligenca med devetim in desetim letom, pravi Simon, je enaka inteligenci, na kateri se ustavi znatni del naroda, in to vzbuja gotove dvomljivosti v nezmotljivosti splošnega naziranja v vseh rečeh. Najbolje uspevajo otroci, kojih matere so uradnice pri pošti, brzojavu in telefonu, v bankah in po trgovinah ali učiteljice in kojih očetje so inženirji. Najslabše napredujejo otroci, kojih matere so trgovke in očetje računski uradniki in posebno še trgovci z vinom in z drugimi piščanci, natkarji in kuharji, v družinah, kojih očetje imajo rečeno opravilo, posebno slabo napredujejo deklice. S stališča študija je baje dobro biti večkrat bolan v otroških letih; in kakor je videti, ošpice jako podpirajo intelektualni razvoj.

r Kako si pomagajo na Nemškem v stanovanjski mizeriji. Bavarsko ministrstvo za socialno skrb je dalo mestu Monakovu na razpolago milijon mark, da naj porabi podstrešne prostore v zasebnih hišah za stanovanja. Mestni monakovski svet je daroval tudi en milijon v ta namen. Pri tej priliki pišejo inženirska glasila: Pri nas je že pred letom dni predložil delavni zbor arhitektov in stavbenikov na merodajnem mestu načrt, po katerem bi se zmanjšala stanovanjska mizerija s tem, da bi se nizje hiše, katere stoje med visokimi poslopji, vzdignile za eno ali več nadstropij. S prizidkom nadstropij bi se mnogo laglje prišlo do stanovanj kakor pa s stavbo novih hiš in kar je glavno, za prizidek ni treba toliko materiala, ki je zdaj toli drag.

r Monotheizem v starem Egiptu. V londonski Royal Society je imel nedavno tega prof. Peetilan Egypt Exploration Society, predavanje o El Amarnu, mestu heretiškega egiptovskega kralja. Govornik je navedel, da je kralj Amenhotep III., ki je umrl v l. 1375. pred Kr. r. v Tebah, zapustil prestol sinu, ki je štel komaj 15 let. Čez štiri leta — če ne že prej — je prelozil ta mladi kralj svoj sedež za 300 milj. niže ob Nilu v El Amarnu, kjer je ustanovil novo mesto, imenovano Ahetaton ter je uvedel v Egiptu novo državno vero. Najvišji bog vladajočega naroda je bil bog solnca Ra, spretno identificiran z Amonom, z mestnim bogom Teb, s skupnim imenom Amon-Ra. Novi bog je bil upodobljen kakor solnčni krog, ki pošilja številne žarke, kojih slednji se konča s človeško roko. Najkrajši oblika označbe tega boga je bila Aton, kar znači kolobar. Ali dejanski pomen nove vere, znane iz himne na solnce, ki jo je nemara spesnil sam kralj, kaže, da je bil to čisti monotheizem, in da nje bog ni bil samo priličen bog egiptovski, ampak stvarnik in gospodar vsega sveta. Prof. Peet je potem podal popis mesta Ahetatona, kolikor je znano iz prešnjih in novejših izkopin ter je kazal posnetke mejnih stebrov, kateri so označevali meje njegovega svetišča, palače, hiš in grobov. Nato je prešel na posebno umetnost one dobe, kar je pokazal na sadrovih posnetkih in deloma na nedovršenih sohah, ki so jih našli l. 1912. v razvalinah hiše podobarja Thutmoseja. Posebno pozornost zasluži dokaz, da so že stari Egipčanje imeli podobarje-portretiste, ki so delali odlitke na živih ljudeh ali pa takoj po smrti, o čemer doslej še nismo čuli. Na koncu je govornik obrazložil, da so se kralj in njegov dvor tako vneto pečali z razširjevanjem nove vere, da so bile tako notranje kakor tudi zunanje državne zadeve zanemarjene in da je velika država, ki jo je ustanovil Thutmose III. kmalu razpadla. Danes to lahko zasledujemo v listinah zunanjega ministrstva, ki so bile napisane v babilonskem jeziku, ki velja za diplomatski jezik one dobe na glinastih deskah, ki so se ohranili v Ahetatonu, dokler jih niso pred štirimi leti izkopali tatje. Kralj reformator je vladal, kakor je videti, komaj kaj več ko 17 let, a njegovi

nasledniki so se skoraj precej povrnili v Thebe in k prejšnji veri.

r Kako je nastalo ime »marmelada«? Popularno je postalo to ime v zadnji vojski, ali znano je že jako dolgo. Nje korenina seže notri v stari vek. Stari Grki so imenovali neko vrsto jako sladkih jabolk »melimelon«. Ta beseda je prišla na špansko in Portugalsko, ki so jo potvorili v »marmelo« ali »marmeli« in so tako imenovali prikuho iz sadja. V 18. stoletju najdemo besedo »marmelada« v francoskih spisih in pomeni raznovrstne čežane.

Odgovor Novaku in onim, ki so z njim in za njegovim hrbtom.

Ker sem praznoval Pusta doma, sem bral Novakov izdelek »Ubogim, zbeganim, slovenskim dušam« šele na pustni torek zvečer. Ali je bil vpliv vesele harmonike, ali pa je resnica, zdelo se mi je namreč, da kaj tako konfuznega, s kar največjo ne-logiko in plitvostjo skupaj zmešanega še nisem bral. Ker bi pa imel odgovor morda vendar-le neke dobre posledice, zato odgovarjam, četudi z velikim odporom v duši, ko vidim, da nekateri ljudje nasprotnikovega mnenja in dobro podprtega očitanja ne skušajo ovreči z boljšimi in globljimi argumenti, ampak le s ploho drznih, na nepoučeno javnost zamišljenih besed.

Najprvo čutim prijetno dolžnost opomniti Novaka na napačen naslov njegovega odgovora. Članka »Nekaj o slovenski univerzi« in polemike »Čemu to rovanje« ni pisal noben Daničar, ampak s soglasjem Daničarjev nek Lojze iz Tržiča, slušatelj ljubljanske univerze, sicer nič drugega.

Kot takega me seveda zanima afera Novak-Krek v toliko, v kolikor bi morala zadeva, ki se tiče ljubljanske univerze, zanimati vsakega njenega slušatelja in če trdim, da je bil Novak proti ljubljanski univerzi, opiram to svojo trditev na njegovo odprto pismo, ki ga ne more več zbrisati.

V svoj zagovor citira Novak protest akademske omladine. Ta protest je menda njegovo delo, čeprav tega ne upa naravnost povedati, ampak samo pravi, da tako trdi Krek in Eiletz. Pove tudi, da je bil on sam proti objavljenju svojega protesta. Že iz vsega tega se vidi neodkritost njegovega dela, kolebanje med strahom pred vlado in strahom pred javnostjo. A tudi na protestu samem se opazi le to-le: V prvem delu je izražen dvom o potrebnosti in nučnosti ljubljanske univerze, v drugem delu pa je priznanje, da je pač treba računati z dejstvom. Brez ozira na to, da je zelo žalostno, da slušatelj univerze, na kateri je vpisan, ne razume ne ne nučnosti in potrebnosti, brez ozira na to, da je za Slovence, navdušenega Jugoslovana tak pomislek nekaj neumljivega, bi mi bil Novak veliko bolj simpatičen, če bi ne zavijal, ampak bi odkritosrčno priznal: »Zapelian po nekaterih političnih prenapetostih sem bil proti ustanovitvi ljubljanske univerze in bi jo preprečil, če bi revež mogel, a danes se moram uklopiti dejstvu in računati z njim, čeprav ga priznam z nejevoljo, ker po svojem prepričanju ne razumem njegove nučnosti in potrebnosti.«

Sicer me pa veseli, da Novak, bivši predsednik reprezentativnega odbora ljubljanske akademske omladine, prepričuje javnost, da ni zoper ljubljansko univerzo in s tem skuša zbrisati madež, ki se je zaradi njega držal ljubljanske akademske omladine, v katere imenu je on neopoblaščen govoril v onem čudnem odprtem pismu dr. Korošču in prizadetim.

S tem je spor glede univerze končan; vsaj med akademsko omladino.

Ves spor bi še postajal skoro smešen, če bi ne bilo njegovo ozadje resnejše. Konflikt namreč med delom, ki se naslanja na to, kar v resnici obstoja in ki vprašanje kulturnega edinstva pojmuje pravično, globoko in stvarno in med naziranjem, ki je slepo za deanske razmere in hoče iz treh različnih plemen in kultur kar čez noč ustvariti en narod z enotnim jezikom in enotno kulturo, kar bi bilo seveda najbolj preprosto, če bi ne bilo nemogoče in grešno; namreč kar čez noč.

Vraz in Prešeren. Vedeti je treba seveda, kaj se mora v življenju kakega naroda presojati predvsem s političnega in kaj predvsem s kulturnega ali kakega drugega stališča. Če mi torej pri Vrazu in Prešernu začne govoriti kdo o državniški in politični razboritosti, o dr. Verstovšku in o domobranski vojašnici, tedaj imam neprijeten občutek, da mi je opraviti s človekom, ki mu manjka osnovnih zmožnosti resnega debatanja in se hudo jezi na nase, da me je mogel spraviti v tak strah za univerzo in še za kaj drugega. Umljivo je zato, da mi »brezobzirni in odločni« odgovor Novakov ne more biti merodajen in da se v reševanju takih vprašanj raje opiram na to, kar mi povedo naši najboljši umetniki in znanstveniki in drugi naši delavci. Ko premišlujem te, čutim vedno

jasneje spoznavam, da morejo kaj velikega in trajnega ustvariti le oni delavci, ki s svojim delom globoko koreninijo v oni čustveni kulturni skupini, iz katere izhajajo. Tedaj vem, da se bodo Ilesiči in Novaki in podobni rekrutirali iz inteligence meščanskega razreda, ki gre, zvesta svojim tradicijam, raje ob narodu kakor z njim. (Če je to seveda odvisno od njene volje.) Nujno je, da si bodo ob dejanskih razmerah, ob živem, samolastnem razvoju naroda in njegovega jezika drug za drugim razbijali glave. Vsako nasilno, nena- ravno in predčasno poseganje v ta razvoj, je brezuspešno.

In še nekaj! Na narodu greši oni, kdor ne veruje v njegovo silo in moč, pomaga ga ubijati in begati oni, ki mu je število najvišje in najmerodajnejše merilo moči. Biti dober in ponosen Slovenec se pravi biti dober in ponosen Jugoslovian. Ne vidim razlike med ponosnim Slovincem in ponosnim Jugoslovianom.

Zadosti o tem na tem mestu.

Lojze Udè, Tržičan,
slušatelj ljubljanske univerze.

Gospodarstvo.

Inž. Makso Klodič-Sabladoski.

Železniške zveze z Reko.

Pred kratkim smo čitali v tem listu izvrsten članek iz spretnega peresa moža, ki je imel v bivšem avstrijskem parlamentu kot referent za podpravljanje severne železnice priliko bavitj se z velikimi železniškimi vprašanji (Fran Šuklje: »Naš železniški program«), tako da je novo daljše razpravljanje o tem programu odveč. Le kar se zvez z Reko tiče, hočem kot železniški tehnik pripomniti nekaj stvari.

Na Reko so navezani posebno krajši Slovenije, Hrvatske, Slavonije ter Lika. To uči kratek pogled na zemljevid. Prometna težišča teh krajev so Ljubljana, Maribor, Zagreb in v Liki kraji ob novi železnici Ogulin-Dalmacija. Tranzitne proge iz ino-zemstva vodijo čez ta središča, in sicer svetovne proge iz Švice, Nemčije in Avstrije čez Beljak in Celovec v Ljubljano, iz Čehoslovaške in Avstrije v Maribor in iz Ogrske v Zagreb. Razen tega hočemo si ustvariti še novo tranzitno progo Bratislava-Murska Sobota-Ljutomer-Brežice-Novo mesto-Reka. Moramo torej to peto-rico žil, po kojih naj se pretaka promet severne Jugoslavije, napeljati iz imenova-nih središč proti morju in jih zediniti v skupnem srcu, v morskem pristanišču.

Tej nameri je na potu gorovje, ki se dviguje iz zaledja proti morju in tvori baš v njegovi bližini najvišje grebene, kojih re-bra padajo strmo proti vodni gladini. Gra-ditelji obstoječih dveh zvez Reke z zaled-jem so to zapreko zelo občutili ter so po-takratnem stanju železniške tehnike šli s traso čez hribe, tako da doseže proga Ljubljana-Št. Peter-Reka koto 608 m, pro-ga Zagreb-Karlovac-Reka pa celo 836 m. Ne glede na to, da ste ti železnici enotimi, polni ostrih ovinkov, strmi in v normalnih časih preobremenjeni, proga Zagreb-Reka pa tudi zelo dolga, pomenja to nepotrebno vlačenje tranzitnih vlakov na višine kakor iz Ljubljane na vrh Krima! Nujno je po-trebno, da zapustimo s programa površine gorskih grebenov in ju položimo kolikor-mogoče globoko v nivo izhodišč in morske gladine, obenem pa da ju, kjer je mogoče, skrajšamo in vzravnamo. To znižanje pa je le mogoče z zgradbo dolgega predora. Ta-ko izboljšanje zveze z Reko se nam zdi nujno in eminentno v našem gospodar-skem interesu ležeče. Primer v to imamo v Švici, kjer se je slaba visoko ležeča že-lezniška trasa Basel-Olten nadomestila z novo, nizko v daljšem predoru skozi Hauenstein vedečo progo. Ravno isto se je zgodilo med Genovo in zaledjem, kjer je celo nadaljno, drugo znižanje lege tirov s pomočjo tretjega, še daljšega predora ukinila le svetovna vojna.

V našem slučaju predorna višina z ozirom na lego imenovanih prometnih sre-dišč ne sme preveč presežati koto 200. Situacija severno-vzhodnega portala pre-dora je tako podana na naraven način v dolini Kulpe v kolenu pri Kuželju na koti 230 m. Kje naj leži izhod ob morju? Me-nimo, da neke na severnem obrežju ba-karskega zaliva, le nekaj metrov nad mor-sko površino. Ako bode Reka naša, spoji-mo potem z lahkoto Bakar ob obrežju z reško luko in Bakar postane le del reške-ga pristanišča. Ako pa Reko izgubi-mo, je današnja železnica, ka-tera leži pri Bakaruna na koti 210 m, nerabna in moramo napravi-ti novo zvezo z Bakariem, na-šim bodočim naravnim prista-nom. Bakar, kot izhod predora, ima tudi to prednost, da je bolj oddaljen od bodoče laške meje, skrit in da se da vojaško dobro zavarovati. Dolžina predora bi merila pri-bližno 27 km.

Proge iz zaledja, obstoječe in nove, moramo torej napeljati vse v dolino Kulpe

v severno-vzhodni portal predora. Pri postaji Jaska, proge Zagreb-Karlovac krene mo proti zapadu na postajo Ozalje železnice Karlovac-Bubnjarci. Od tod uporabimo obstoječo traso čez Bubnjarcje-Metliko v Črnomelj, kjer se začnejo zopet novi deli mimo Vinice v dolino Kulpe in do predora. Na ta način smo znižali progo Zagreb-Reka za celih 606 m! Hkrati smo jo skrajšali za 40 km, jo vzravljali, ker v predoru ni krivulj in jo prilagodili najkrajši zvezi, namreč premični črti, kakor to kaže pogled na zemljevid. Zgraditi bo treba razen predora 90 km nove dvotirne železnice, 60 km pa se mora pregraditi iz ene v dvotirno progo. To bi bila potem zares prvovrstna zveza Reka-Zagreb. Brzovlaki bi vozili v tej smeri smeri namesto 5¼ le 3¼, osebni namesto 7 le 5½ in tovorni vlaki namesto 16 le 12 ur. Obstoječa železnica Jaska-Reka bi služila le še kot lokalna železnica.

Na to novo črto Črnomelj-Bakar (Reka) navežemo tudi vse druge uvodoma omenjene prometne žile. Št. Peter bo ležal v obsegu topov izra laške meje, katera bode, kakor upamo, tekla zapadno od tega kraja. Zato bo nova zveza Ljubljana-Črnomelj-Reka tudi iz tega razloga dobrodošla; pregraditi pa moramo del obstoječe železnice med Ljubljano in Novim mestom. Razdalje Ljubljana-Črnomelj-Reka bi bilo sicer večje kakor čez Št. Peter, najvišja kota pa bi znašala le 374 m. To višino in hudi strmec na semiškem pobočju bi se pa moglo zmanjšati s preložitvijo proge med Uršnim selom in Črnomljem proti zapadu.

Novo tranzitno železnico iz Bratislave zvežemo preko Murske Sobote, Ljutomer, Ormoža ali Središča, potem morda čez Ptuj, nadalje čez Brežice in Novo mesto z Reko. Iz Maribora bi se potem vozilo čez Pragersko - Ptuj - Brežice - Črnomelj k morju.

Lika je že priključena prometu po železnici na Ogulin. Iz Ogulina bi se morala zgraditi le še nova proga do bližine Vinice ob novi zvezi Zagreb-Bakar, tako da bi bila zagotovljena tudi zveza Slovenije z Dalmacijo.

V podrobnosti se glede gradbe predora v časopisu ne moremo spuščati. Omenimo le, da je ta dvotirni predor izvedljiv in da bode na podlagi bodočih natančnih preiskav geoloških in vodovnih razmer hribovja gradba tako projektovana, da se ne bode bati presenečenj. Materijal iz predora souporabimo za dopolnitev bakarske luke.

Ako podaljšamo v dolini Kulpe odprto železnico čez Osilnico v bližino izvira Kulpe in ako postavimo južno-zapadni portal predora pod vnožje Trsata, torej tik Reke, merila bi njegova dolžina 208 km.

Druge varjanta bi bila predor izvir Kulpe kota 315-Grobničko kameno polje v približno isti višini. S tem bi se dal skrajšati predor na 20 km. To je velika prednost te varjante, nič manj glede na enako visoko lego portalov tudi zaradi možnosti povoljne rešitve vprašanja predorne nivele. Toda portal na Grobničnem polju bi bil le 9 km od morskega obrežja oddaljen, razlika višine pa nad 300 m. To bi zahtevalo ali strmejšo ali pa daljšo traso (z 10 % 30 km!) do morja. Tudi bi obe varjanti bili preveč izpostavljeni zaradi bli-

žine laške meje in Bakar, ta naravna luka, bi bil zopet izločen od železnice.

Tretja varjanta nas vodi po obstoječi progi do Ogulina, v bližini te postaje v višini 340 m v predor, pet km vzhodno od Novi v zalivu Žernovnice zopet na plan, od tukaj pa po obrežni železnici čez Novi na Reko. Predor bi meril 30 km. Razdalje Zagreb-Reka bi tako zmanjšali za kakih 20 km in znižali obstoječo železnico za 496 m, nasproti 40 km oziroma 606 m na progo čez Kuželj. Odpadla bi zgradba delov Jaska-Ozalje ter Vinica-Kuželj, prirastel bi pa kos Žernovnice - Novi - Čirkvenica - Kraljevica-Bakar-Reka. Prednost te varjante je priključanje vseh teh krajev, torej naše rivijere, naravnost k zaledju. Tudi važno pristanišče Senj bi mogli potem še zvezati s postransko železnico z glavnjo.

Pri tej varjanti bi morali tudi zgraditi progo Črnomelj - Vinica - Ogulin. Važne in bogate kočevske kraje pa bi se moglo spojit z velikim prometom s pomočjo lokalne železnice Kočevje-Vinica.

Izboljšanje železnice čez reško pomorsko gorovje s tem, da se zniža in skrajša, se nam zdi važna stvar. Vozili bi iz Zagreba spočetka lahko tudi čez Karlovac v predor, pregradivši le še kod Karlovac-Bubnjarci, kar bi ne bilo nič dalje kakor na obstoječi železnici čez Ogulin.

Koliko bi vse to danes stalo? Ako kdo reče, da že sam predor čez 1000 milijonov kron, odgovorjamo, da je to le 100 milijonov frankov ali celo le 10 milijonov dolarjev, t. j. nima zmisla prerekati se danes zaradi stroškov. Takrat, kadar bode vprašanje dozorelo, bodo tudi naše gospodarske in valutne razmere zopet urejene in potem se lahko poprimemo te gradbe. Kaj da pomeni taka pregraditev reške železnice, uvidimo, ako pomislimo, da bi mogli po znižani, dvotirni in skrajšani progi letno več prevažati za 130 % tovarov! Ako zraven še preudarimo, da bo obrat cenejši, varnejši, rednejši in, kar je glavno, da bo posledica pregraditve znatno znižanje tarifov, kar upliva zelo ugodno na splošno narodno gospodarstvo, je jasno, da bodo prav kmalu poplačane obresti in glavica, tudi ako pojde za zelo velike svote.

Nastane še vprašanje, ali je tako zvišanje obratne zmožnosti reške železnice sploh potreba? Trenotno ne. Ali to stoji, da je bila ta proga pred vojno preobremenjena in da ni več zmagovala prometa. Ne bo dolgo in bomo zaradi povečane privlačne sile reške luke zopet v tej zaga-ti, tako da nastanejo enkrat gotove razmere, podobne današnjim med Zagrebom in Beogradom, kjer je promet večji od predvojnega, dočim železniške naprave za ta povečani promet absolutno ne zadostujejo.

V teku kakih 10 let mora biti vprašanje nove zveze z Reko rešeno in gradba končana. Zato pa moramo z delom začeti že danes!

Cerkveni vestnik.

c Pri Božjem grobu v štepanji vasi pri Ljubljani se bo letošnji postni čas pobožnost na čast trpljenja in smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa poleg navedne vsakdanje sv. maše opravljala ob nedeljah in praznikih tudi popoldne ob pol 5. uri z

govorom in litanijami pred izpostavljenim Najsvetejšim.

Orlovski vestnik.

Šentjakovski Orel ima danes ob pol 8. uri v šentjakovski prosveti fantovski večer. Ker se bo istočasno vršil važen razgovor, so vsi člani vabljeni, da gotovo pridejo.

Šentpeterski Orel v Ljubljani priredi jutri v nedeljo, 22. febr. slovesni sprejem novih članov. Zjutraj ob 7. uri je v župni cerkvi sv. Petra skupno sv. obhajilo, zvečer ob 7. uri slovesni sprejem v Ljudskem domu. Ljublj. in okoliške odseke vabimo k tej prireditvi Šentpeterskega Orla, katerega člani so nas obiskali še pri vsaki prireditvi ter nam pomagali s svojim delom.

Seja vaditeljskega zbora Orliške zveze se vrši v nedeljo, 22. t. m. ob 2. uri popoldne v telovadnici Ljudskega doma. Udeležba vseh vaditeljic obvezna. — Načelnica.

Predsedstvena seja Orlovke zveze bo v ponedeljek, 23. febr. točno ob pol 8. uri zvečer v Jugosl. tiskarni (I. nadst.). Dnevni red: Predpriprave za orlovski tabor v Mariboru. Seja je izredne važnosti. — Predsednik.

Orlovski pesmarica je izšla. Odseki naj jo nemudoma naroče, da zamoremo določiti število izvodov za tisk. Pesmarica je lične zunanje vsebine, pripravna za v žep, dobrodošla bo Orlovcem in tudi drugim zborom. Ocenio priobčimo.

Pregledne pole je vrnilo doslej nad polovico odsekov, drugi jih vrnejo te dni, nakar sestavimo natančni pregled. Veseli nas disciplina odsekov.

Telovadne čevlje in telovadno obleko naročajo odseki v velikem številu, zaostali naj hite z naročili. Brez telovadnih čevljev in obleke je vsakomur nastop pri orlovskem taboru v Mariboru nemogoč. Odseki naj mislijo pravočasno nato in ne odlašajo vse na zadnje mesece.

Orlovskih znakov pogrešamo še pri članstvu. Pokažimo svetu, da nas je lepo število.

Aprovizacija.

a Prodaja sladkorja. Na vsak odrezek štev. 2 se dobi v vojni prodajalni pol kg sladkorja po spodaj navedenem redu. Strankam se priporoča, naj pridejo zanesljivo šele ob določeni uri, da ne bo po nepotrebnem postajanja. Stvar policijske straže pa je, da nobenega ne pusti v prodajalno, predno ni zanj določen čas, ker nikakor ne gre, da bodo stranke, ki se najprvo postavijo pred trgovino, dobile najprvo sladkor, četudi je zanje določen poznejši čas ali celo drugi dan. Če se bodo spuščale stranke po tem redu v prodajalno, tedaj ne bo treba nobeni stranki čakati čez določen čas. Zamudnike, ki se zglase pozneje, ali stranke, ki hočejo predčasno sladkor, pa je treba brezpogojno odsloviti. Za zamudnike se bo določil čas po končani prodaji. — Ponedeljek, dne 23. febr. popoldne: na štev. 65 od 2 do ¼4, na štev. 67 od ¼4 do ¼5, na štev. 68 od ¼5 do 5, na štev. 69 od 5 do ¼6; Torek, dne 24. dopoldne: na štev. 71 od 8 do ¼9, na štev. 72 od ¼9 do ¼10, na štev. 94 od

¾10 do ¼11, na štev. 95 od ¾11 do ¼12. — Torek, dne 24. popoldne: na štev. 66 od 3 do ¼6. — Sreda, dne 25. ves dan: na štev. 70 od 8 do 12 in od 3 do 6. — Četrtek, dne 26. dopoldne: na štev. 75 od 8 do ¼9, na štev. 76 od ¼9 do 9, na štev. 77 od 9 do ¼10, na štev. 78 do ¼10 do 10, na štev. 79 od 10 do ¼11, na štev. 80 od ¼11 do 11, na štev. 81 od 11 do ¼12, na štev. 82 od ¼12 do 12. — Četrtek, dne 26. popoldne: na štev. 83 od 2 do ¼3, na štev. 84 od ¼3 do 3, na štev. 85 od 3 do ¼4, na štev. 86 od ¼4 do 4, na štev. 87 od 4 do ¼5, na štev. 88 od ¼5 do 5, na štev. 89 od 5 do ¼6, na štev. 90 od ¼6 do 6. — Petek, dne 27. dopoldne: na štev. 91 od 8 do ¼9, na štev. 92 od ¼9 do 9, na štev. 93 od 9 do ¼10, na štev. 94 od ¼10 do 12. — Petek, dne 27. popoldne: na štev. 96 od 3 do 4, na štev. 97 od 4 do ¼5, na štev. 98 od ¼5 do ¼6. — Sobota, dne 28. dopoldne: na štev. 99 od 8 do ¼9, na štev. 100 od ¼9 do 9, na štev. 101 od 9 do ¼10, na štev. 102 od ¼10 do 10, na štev. 103 od 10 do ¼11, na štev. 104 od ¼11 do 11, na štev. 105 od 11 do ¼12, na štev. 106 od ¼12 do 12. — Sobota, dne 28. popoldne: na štev. 107 od 8 do ¼9, na štev. 108 od ¼9 do 9, na štev. 109 od 9 do ¼10, na štev. 139 in 140 od ¼10 do 10, na štev. 63 od 10 do ¼11, na štev. 110 od ¼11 do 11. — Ponedeljek, dne 1. marca dopoldne: na štev. 111 od 8 do ¼10, na štev. 112 od ¼10 do 10, na štev. 113 od 10 do 11, na štev. 114 od 11 do 12. — Ponedeljek, dne 1. marca popoldne: na štev. 115 in 116 od 8 do ¼9, na štev. 117 in 118 od ¼9 do 9, na štev. 119 in 120 od 9 do ¼10, na štev. 121 in 122 od ¼10 do 10, na štev. 123 in 124 od 10 do ¼11, na štev. 125 in 126 od ¼11 do 11, na štev. 127 in 128 od 11 do ¼12, na štev. 130 in 131 od ¼12 do 12. — Torek, dne 2. marca dopoldne: na štev. 132 in 133 od 8 do ¼9, na štev. 134 in 135 od ¼9 do 9, na štev. 136 od 9 do ¼10. ure.

a Člani Samopomoči iz Ljubljane, Viča, Most in Zg. Šiške, ki še nimajo izkaznic za cenejšo moko, naj se zglase v ponedeljek dopoldne s knjižico Samopomoči pri mestni aprovizaciji, da dobe izkaznice za cenejšo moko. Za druge stranke v ponedeljek aprovizacija (oddelek za karte) ne posluje.

Našla se je zlata zapestnica dne 17. t. m. Kdor jo je izgubil, jo dobi pri gđc. Fr. Eržen, Vrtna ulica 10.

Judoslovska knjižarna v Ljubljani priporoča cerkvenim zborom za post in praznik sv. Jožefa sledeče skladbe:

Kimovec dr. Fr.: Rihar renatus. Zbirka obsega poleg drugih napevov tudi več postnih in en križev pot (star Riharjev napev, kateri je pri nas najbolj v rabi) za mešan zbor. Part. 9.60 K, glasovi po 1.20 K.

Sattner p. Hugolin: Postne pesmi za mešan zbor. Part. 8.40 K, glasovi po 1.20 K.

Premrl St.: Slava sv. Križu. Pet postnih pesmi za mešan zbor. Part. 3.60 K.

Chlondowski dr. Ant.: St. Joseph, invokacija za mešan zbor, solo in orgle. Part. 2.40 K, glasovi po — 90 K. Najprikladnejši motet kot vložek za ofertorij za praznik sv. Jožefa.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj, kako tu ublažujejo bolečine in utrjujejo telo masaže s Fellerjevim pravim Elza fluidom! 6 dvojnati ali 2 veliki specialni steklenici 27 K.

Potrebovali bi odvajajoče, žoldec okrepčujoče sredstvo? Poslužite se le Fellerjevih pravih Elza kroglic 6 skatlic 12 K. — Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller Stubica donja, Elzatrž št. 134, Hrvatska.

Janko Mlakar
Zinka Modic
zaročena

Rakek, svečana 1920.

RAZNAŠALKE

SE SPREJMEJO!

Bosanske vezanine so razstavljene vsak dan od 8. do 12. in 14. do 17. ure v obrtni šoli v Ljubljani. Vstopnina K 5.—

Zanimam se za slovenska narodna ročna dela in za narodne noše. Ponudbe na naslov: Jesenice ob Savi (Dolenjsko) Ekonom.

Klavirje, pianine, harmonije, violine, citre, harmonike, strune itd. — ima v velikanski zalogi

ALFONZ BREZNIK

učitelj Glasbene Maticе in edini zaprišezeni strokovnjak, LJUBLJANA, Kongresni trg 15 (nasproti nunske cerkve). 1816

Kina-železnato vino

lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, Dunajska cesta, krepča malokrvne, nerazvne, oslabele, odrasle in otroke. — Naročila proti povzetju.

Vrtnar oženjen brez otrok, z večletno prakso, popolnoma izvežban v vseh strokah, želi vstopiti v kako vrtnarsko službo. Ponudbe na upravništvu tega lista pod "VRTNAR" 677. Prevzame tudi mesto bišnika.

Išče se

družinska kuharica

poštena, zanesljiva, z dobrimi izpričevali, za graščino na Gorenjsko. Kje pove uprava "Slovenca" pod št. 682.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnatih portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji Davorin Rovšek prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Korojska ulica št. 34 a

Išče se hišnik kakor tudi dobro izurjen kočijaž kateri ima stanovanje v hiši. Oženjen ima prednost. Več se izve pri

IVANU PERDANU v Ljubljani.

Zaloga pohištva in tapetniška delavnica

Brata Sever

Ljubljana, Gosposvetska c. (Kolizej) priporoča vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah. Vabimo na ogled

Sprejmejo se takoj 3. dobre izvežbani čevljarski pomočniki.

Plača od para (akord), hrana in stanovanje v hiši. Dalje dobro izvežbani

prirezovalci.

Plača po dogovoru. Nastop za vse takoj. Maks Pečnik, čevljarsko, Gameln nad Ljubljano.

Znamke

jugoslovanske, posebno one z vtiškom, kupi Theodor Heiges, Frankfurt a. M. Niddastrasse 83.

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najbolje trg. firma J. Kušan, Kranj, Gorenjsko.

Ana Čufar roj. Egla naznanja v svojem, v imenu svojih otrok, Karla, Ane, Karle, Natalije, Ade, ter v imenu vseh ostalih sorodnikov, žalostno vest, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo odpoklicati našega dobrega soproga, očeta, brata in strica, gospoda

Josipa Čuferja
kavarnarja

po dolgi, mučni bolezni, previdnega s tolažili sv. vere, v starosti 45 let v boljše življenje. Pogreb dragega pokojnika se vrši v soboto dne 21. februarja 1920 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Turjaški trg št. 6 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bode brala v župni cerkvi sv. Nikolaja.

V Ljubljani, dne 20. februarja 1920.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Alojzij Vodnik
ljubljski kamnosek

vabi prijatelje lepega marmorja na ogled.

Došlo je 10 urst najrazličnejšega marmorja iz Italije.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno obliavo v tednu se računa 8 kron.)

BORZNI MEŠETAR
Vučković Dragan, Zagreb, Sv. Duh 19. — Brz.: Vučkov. Tel. 7—17.

BRIVNICE
Lajc Fran, Dunajska cesta 12.

DIMNIKAR
Fritz Ad., Ljubljana, Radeck. c. 20.

DOBAVA IN POKLADANJE PARKETOV
Bokal Anton, Ambrožev trg 9.

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbajc A., Linhartova ulica 4.

GOSTILNE
Ložar Jernej, Sv. Petra nasip 19.

GRAMOF. IN GODBENI AVTOM.
Rasberger A., Sodna ulica 5.

JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, I. Ljublj. javno sklad., Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KAVARNE
»Zvezda«, Ivančič J., Kongres. trg.

KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KNJIGARNE
Jugoslav. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE
Knjigoveznica K. T. D., Kopit. ul. 6.
Pajk Fr., Cankarjevo nabrežje 25.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.

KROJAČI
Gestrin Ferd., Poljanski nasip 8.

LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE
Petkosić Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MIZARJI
Bizjak Peter, Spod. Šiška 136.

MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.

MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

OPTIKI
Jurman Karol, Selenburgova ulica.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.

PODOBARJI
Pengov Ivan, Kolodvorska ul. 20.

POPRAVILA GRAMOFONOV IN GODBENIH AVTOMATOV
Rasberger A., Sodna ulica 5.

RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

SPEDICIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

(Za dvakratno obliavo v tednu se računa 8 kron.)

TRGOVINE S KLOBUKI
Čadež Gvido, Mestni trg 14.
Soklič J., Stari trg 4.

TRGOVINE S PAPIRJEM
Prodajalna K. T. D., Kopitar. ul. 2.
»Uranus«, Mestni trg 11.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZ. IN POLJED. STROJI
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

ZALOGE POHIŠTVA
Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.

ZAJUTRKOVALNICE
Grošel T., Poljanska cesta 7.

ZOBOTEHNIKI
Zobni atelje F. Palovec, Dalmatin. ul. 5, poleg Kmetijske posojilnice.

Moško in žensko kolo v najboljšem stanju in brezhibno pnevmatiko na prodaj. — Kje pove upravništvo lista pod »KOLO« 693.

Dobro izurjena prodajalka, samostojna moč, galantrijske ali mešane stroke, se sprejme v boljšo trgovino. Prednost imajo one, koje so zmogljive pisarniškega dela in če mogoče tudi laškega jezika. Istotam se sprejme zanesljiva

blagajničarka mlajša moč. Le resne ponudbe pod trajno službo 686 na upravništvo.

Saldokontista ali knjigovodjo večšega slov. in nem. jezika, išče tukajšnja veletrovin. Ponudbe z navedbo plače na upravo lista pod 689.

8 pletilnih strojev vrste št. 6 do 10, skoro novih, je na prodaj, Heldenreich, mehanična delavnica, Graz, Karlauerplatz 4.

Kuplje se dvokolesa rabljena, tudi pokvarjena, s valni in pisalni stroji, motorji, avtomobili. Trgovina z različnimi stroji Ljubljana. Stari trg 28.

Išče se za mestno pristavo:
1 podkovski kovač,
1 kolar,
1 mizar ter nekaj **konjskih hlapcev**
Hrana in stanovanje v hiši. Poizve se: Cesta na Kodelevo 8, (nasproti prisilne delavnice).

3 rodbine skupno iščejo stanovanje
obstoječe iz 6—7 sob, kuhinje, kopalne sobe, vsemi pritlikinami ter električno razsvetljavo v mestu ali na periferiji Ljubljane, za takoj ali pozneje. Oskrba s kurjavo in posebna nagrada dotičnemu, ki stanovanje oskrbi, zagotovljena. — Sporočila se prosijo pod »Kurjavo« na anonarno ekspedicijo Al Matellič, Ljubljana, Kongresni trg 3

Cigaretni papir sledeče vrste: Golub, Club, Abadie, in Samum priporočila na debelo »URANUS-PAPIRNIC«, Ljubljana, Mestni trg 11.

Sprejme se šivilja na dom za nekaj časa. Poizve se v trgovini Albine Samec, Sv. Petra c. 55.

LES. Kupim hrastove, smrekove in bukovne hlode za žago. Ponudbe s ceno na naslov: **IVAN SIŠKA**, tovarna parketov in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica št. 4a.

Hlode (krije) deske in trame iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba IMPEX v Ljubljani, Krekov trg 10.

Cementne cevi strešnik, grobne oklepe, stopnice iz umetnega kamna i. t. d. nudi **F. BANDA & drug**, Ljubljana, Karlovska cesta 8.

Jugoslovansko inženirsko podjetje družba z o. z. inženirska pisarna in stavbno podjetje družba z o. z.
Ljubljana **Maribor**
Sodna ulica št. 2 **Viktringhofova ul. 34**
Oddelek I. Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.
Oddelek II. Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.
Oddelek III. Beton, železobeton. Železne konstrukcije.
Oddelek IV. Železnice, ceste, predori, mostovi.
Oddelek V. Industrijska in gospodarska poslopja.
Oddelek VI. Komercialno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin.
Priznani naslovi: JJP — Ljubljana — JJP — Maribor.

Štev.: 52/pres.

Razpis.
Gradbena direkcija za Slovenijo v Ljubljani razpisuje **tri mesta gradbenih adjunktov** in **tri mesta gradbenih oficijalov.**
Pravilno kolekovane prošnje, katerim naj bodo dodana spričevala, krstni list, curriculum vitae, dokazila o jugoslovanskem državljanstvu, znanju jezika in eventualni dosedanji praksi je vložiti **do dne 1. marca 1920**

pri gradbeni direkciji za Slovenijo.
Pripominja se, da se bo oziroma deželna vlada pri oddaji prvih treh mest le na akademike in pri oddaji drugih treh mest le na absolvente višjih obrtnih šol ali sorodnih tehničnih učilišč z višjo izobrazbo.
Mesta gradbenih adjunktov so sistemizirana v X., mesta gradbenih oficijalov v XI. čin. razr. Po zadovoljivem enoletnem službovanju se bodo zasedla definitivno z istočasno pomaknitvijo v IX. oziroma X. čin. razr.
V Ljubljani, februarja 1920.

Gradbeni direktor:
Ing. A. Klímar.

Fotografski pomočnik dober negativ- in pozitiv-retušer, ki je zmožen tudi v posnetku, se takoj sprejme. — Istotam se sprejme tudi

učenec s primerno šolsko izobrazbo. Ponudbe na fotografčni umetni zavod **FRANJO GRABETZ**, Ljubljana. 509

KOLESA rabljena kupuje **J. GOREC, LJUBLJANA**, Gosposvetska cesta št. 14.

Odvetnik dr. Josip Sajovic je otvoril pisarno v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 8 nasproti hotela Štrukelj (v družbi z odvetnikom dr. Josipom Macinom).

Naznanilo. Cenjenemu občinstvu in vsem turistom naznanjam, da se **otvoril v Stražišču pri Kranju gostilno in prenočišče.** Točil bom vedno najboljša pristna vina vseh vrst. Preskrbljeno bode za vsakovrstna jedila, gorke in mrzla, ker je v hiši dobro vpeljana mesarija in prekaževalnica. — Za solidno postrežbo jamčim.
Anton Krlžnar, posestnik in gostilničar.

Ljudska posojilnica v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6 obrestuje hranilne vloge po čistih **3%**
Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enotitisoč kron rezervnih zakladov.
Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteke in v tekočem računu.
Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Tovarna Barva vsakovrstno blago.
Jos. Reich Kemično čisti obleke.
Ljubljana, Poljanski nasip 4. domače perilo (pošlje Podružnica: Selenburgova ul. 3. tudi ponje na dom)
Pere ovratnike, zapestnice in srajce. —
Podružnica v Mariboru **Svetlolika** Gosposka ulica št. 35.

Naročajte in širite „Slovenca“!
Natječaj za izradbu projekta za gradnjo jednog **svratišta i kupališta u Zagrebu.**

Dioničarsko društvo za izgradnjo svratišta i kupališta u Zagrebu, Ilica br. 5. razpisuje natječaj za izradbu projekta za gradnjo hotela in kupališta u Zagrebu, koji se imade podići na mjestu, koje leži u Ilici, Gundulićevoj ulici i Samostanskoj ulici time, da interesenti mogu odnosne natječajne uvjete, podići u Prvoj hrvatskoj štedionici u Zagrebu.
Raspisane nagrade jesu slijedeće:
1 prva nagrada . . . . . K 30.000—
1 druga nagrada . . . . . K 20.000—
1 treća nagrada . . . . . K 10.000—
Dioničarsko društvo za izgradnjo svratišta i kupališta u Zagrebu.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani
Stritarjeva ulica št. 2
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Delniška glavica z rezervnimi skladi okrog 28.000.000 kron.	Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.	Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

Avto- PNEVMO (gumi)

**Pirelli
Michelin
Goodrich**
dobavlja
tako!

J. GOREC,
Ljubljana.

Ia bosanske slive

v zabojih po 15 kilogr.

Kava
Čaj
Čokolado
Kakao
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Šampanjevec
Namizna vina
Mandelne
Rozine
Paradižnike
Dišave

razpošilja po celem kra-
ljestvu od 5 kg naprej
poštne prosto

Josip Fabiani
Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Odpomoč za stanovanje.

Na Maverlinu pri Črnomlju dam v
svoji hiši stanovanje zastoj in plačo
po dogovoru, kdor moj mali vinograd
obdela. Ponudbe A. Kajfež, Kočevje.

TRAPIST. == SIRA

pošlje s pošto in železnico
a K 46.— Centralna mlje-
karna V. Mokrovič, Zagreb.
Ber. slavičeva ul. 16.
Zaradi hitrejše odpreme
prosim denar naprej poslati.

KOLONIJALNO
Najboljše dobava na dohodu
'FRUCTUS'
d. d. za promet zem. pro-
izvodov, kolonijalnim in
drugim blagom preje
Izidor Scholler-a sin
(ustanovljeno 1883)
Zagreb, Vlaška ul. 12.
Telefon 106. Brzjavlj: Fructus.
**SPECERIJSKO
BLAGO**

Kupi se oziroma najame

vilu v Ljubljani

ali pa zamenja za lepo vilo v Zagrebu. — Ponudbe
pod »J. H. 646« na upravnishvo »Slovenca«.

Rum in slivovko

izvrstno blago, nadalje kava, čaj, kadilo, milo,
sveče, vazelina, biks, različne dišave, kakor
vse drugo špecerijsko blago vedno v zalogi na debelo
in na drobno po najnižjih dnevnih cenah pri tvrdki:

Ivan Perdan v Ljubljani.

Domača tvornica rublja d. d.

ZAGREB, Jelačićev trg štev. 2, I. nadstropje

nudi trgovcem samo na
debelo

moško perilo

kakor razne vrste srajc,
spodnjih hlač, spalnih srajc,
mehkih manšet in mehkih
ovratnikov.

blagovni oddelek

priporoča svojo bogato za-
logo vsakovrstnega

manufakturnega blaga

kakor angleško tkanino,
podlogo, svilo, šifon, kre-
ton, cefir, bombažev in
nitkaste tkanine itd.

Naročila po povzetju se izvršujejo z obratno pošto.

Trboveljska premogokopna družba

kupi proti takojšnji dobavi:

5 vagonov	25 mm
10 »	30 »
10 »	40 »
10 »	50 »

močnih desk

Ozira se tudi na delne ponudbe, katere naj se vpošljejo
na naslov: Trboveljska premogokopna družba-
reprezentanca, Ljubljana, Knafljeva ulica št. 13.

FRANC SWATY, Maribor

tovarna umetnih brusilnih kamnov
in kamnov za brušenje britev.

Tovarna ustanovljena leta 1879.

priporoča za razprodajo svoje prvovrstne izdel-
ke, kakor: Alumin, Diamond, Swatyn brusilni
kamen za brite in kirurške inštrumente, ka-
teri prekaša najboljše belgijske brusilne kamne.
Dalje bruse za orodje znamke »Rapid« v vseh
trdotah, bruse za kose, Carborundum Električ,
najboljši brusilni kamen sedanjosti, ter vsako
množino la ploščic za brušenje žag iz zajamče-
no pristnega šmirglja in Rogaškega naravnega
kamna v vseh velikostih.

Cenik zastoj in brezplačno.

Hočete obdržati svojo
lepo? Hočete imeti
kakor baržun mehko
kožo? Nočete solinčih
peg mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo
pravo Elza obrazno, ko-
žo obvarujočo pomado!
Občudovani bodete! Za-
vidani! 1 lonček 6 K,
No. III močnejše vrste
9 K. K temu Fellerjevo
najfinišje lilijsko mlečno
milo 15 K.

Hočete imeti lepe, zdrave
lase? Fellerjeva prava
Elza Tannochina po-
mada za rast las doseže
bujne lase! Zaprči pra-
haj, prerano osivenje.
Zabrani plešo! 1 lonček
6 K. No. III 9 K. K temu
močno terovo milo za
umivanje glave 8 K. Sam-
pon 1 K. Mazilo za brke
1:80 K in 2:50 K.

Mačijo Vas kurja
očesa? Fellerjev
pravi turistovski
obliž učinkuje
brez bolečin hitro in zanesljivo. — Nobenih
kurjih oces več! Nobenih žuljev! Nobene
trde kože! Mala škatljica 3:50 K, velika ška-
tlija 5:50 K. — **Zelite še kaj?** Fellerjevo
Elza umivalne pastilje (Kolonjska voda) 1
škatlija 5 K. — Fellerjev usipalni prašek proti
potenju, 1 škatlija 5 K. — Fellerjev mentolni
žele 1 škatlija 3:50 K. — Fellerjev Elza fluid
6 dvojnati ali 2 veliki steklenici špecijski 27 K. — Najboljši parum
z najfinjšim duhom od 8 K naprej. Najfinjši Hega-puder Dr. Kluger,
bel, roza in rumen, 1 velika škatlija 12 K. — Močna Francovka v ste-
klenicah po 6 K in 16 K. — Omot in poština posebej a najceneje. —
Eugen V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elza trg 134.
Hrvatska.

Skaboform se zopet dobi! proti srbečici, garjam,
lišaju, kožni izpuščajem
zabtevalje v Vaši najbližji
lekarni priznane in zdravniško priporočene

Dr. FLESCHEVO izvorno **SKABOFORM-MAZILO**.

Ne maže, ne barva, brez duha. Dobiva se v vseh lekarnah.
Glavna zaloga za Ljubljano in okolico:

Rihard Sušnik »pri zlatem jelenku IV., Marijin 134.

Jadransko hotelsko in kupališno dioničarsko društvo

Sušak-Reka, Zoonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „ SPERANZA “ „ IMPERIAL “ Opatija.	Sanatorij in veliko morsko kopališče „ THERAPIA “ Crikvenica.	Palaca-Hotel „ MIRAMARE “ Crikvenica Telefon Interurb. 11.
Hotel-Pension in morsko kopališče „ JADRAN “ Sušak-Reka Telefon Interurb. 2-14	Vsi hoteli in sanatoriji so najmoder- nejši in z vsem komfortom urejeni. — Okrta izvrstna. Otvorjeni akvati celo leto. — Vse naročbe prejema in daje poštoma za Crikvenico: uprava hotela „ MIRAMARE “ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „ SAN-MARINO “ v Novom; za Sušak: SREDNJOJ URED DRUŠTVA SUSAČ-REKA .	Hotel-Pension „ SAN-MARINO “ Novi Vinodolski Telefon Interurb. 5.
Hotel-Pension in morsko kopališče „ JADRAN “ Bakar.	Naslov za brzjave: Jadrancentrala Sušak-Reka . Interurban telefon štev. 9-8-9.	Hotel-Pension in ve- liko morsko kopališče „ LISANJ “ Novi Vinodolski.

v vsaki množini, tudi cele
vagone odda importna ter
eksportna tvrdka

FERDO SERT, Maribor,
Koroška cesta št. 21.

V. Marsano

Centrala

ZAGREB

Nikoličeva ul. 8. „Matimex“ Zagreb

"TIMEX"

Brzjavlj:

DUNAJ IV.,

Trdka za
uvoz in izvoz.
Ekspozitura

Viktorgasse Nr. 4

Dobavlja:

Motornice, lokomobile, motorje, loko-
motive za premog in za drva, vozove
za izvažanje in koritaste vozilke,
tračnice za poljske in normalne že-
leznice, traverze, betonsko železo, le-
penko za pokrivanje in izoliranje,
škrlj, žično pletivo, žične vrvi, ema-
lirane in glinaste posode, žitna rešeta
triljerje, kosilne stroje, grablje za seno,
bruse, plugje, separatorje za mliako,
orodje za kovače, mizarje, ključavni-
čarje, rezalne stroje, gepelje.

Tovarniške naprave:

Zaga, polnojarmenike, stroje za ob-
tesavanje drv, kompletne mlinске na-
prave, stroje za opeko, tovarne za
škrob, tovarne za marmelado, valje za
gramoz, kamenolome, sesalke, ventila-
torje, kolute za jermena, gonilna jerna-
na, kompletne parne pralnice, oljate
stiskalnice, tovarne za izdelovanje
klobas in mesnatih konzerv, tlačnice,
naprave za klet, tvornice za testenine,
mizarstvo, 2-3 delne železne dvorane.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica 30.000.000.—
Reserve nad 10.000.000.—

inozemski mesta. — Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih, daje trgovske kredite pod najugodnej-
šimi pogoji. — Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in žiro račun proti najugod-
nejšemu obrestovanju. Rentni davek plača banka iz svojega. — Kupuje in prodaja:
menice, devize, vrednostne papirje i. t. d. — Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in
Izjava: čke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in
Brzjavni naslov: JADRANSKA.